



**TURUN
YLIOPISTO**

Matemaattis-luonnontieteellinen
tiedekunta

Paimion kadunnimet ja niiden nimeämisperusteet

Tarkastelussa Vistan, Ylä-Vistan, Kriivarin, Tapiolan ja Saaren alueen väestöalueet

Luukas Lehtiranta

Maantiede
LuK-tutkielma
Laajuus: 6 op.

27.4.2024

Turku

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Pääaine: Maantiede

Tekijä(t): Luukas Lehtiranta

Otsikko: Paimion kadunnimet ja niiden nimeämisperusteet

Ohjaaja(t): Päivi Oinas

Sivumäärä: 37 sivua + liitteet 7 sivua

Päivämäärä: 27.4.2024

Tämän tutkimuksen tavoite on selvittää Paimion kadunnimien nimeämisperusteet. Lisäksi tutkimus pyrkii selvittämään, minkälainen prosessi on kadunnimien nimeämisen takana Paimiossa. Lopuksi tutkimus selvittää, miten tiedon nimeämisperusteista voisi esittää kunnallisen tason karttapalvelussa julkisen yleisön nähtäväksi. Nimeämisperusteet selvitetään lähdeaineistojen ja aineistolähtöisen luokittelun avulla. Nimeämisprosessia tarkastellaan haastattelulla ja nimeämisperusteiden esitystä karttapalvelussa tarkastellaan toisella haastattelulla sekä esimerkkialueella, joka on luotu paikkatieto-ohjelmistolla.

Tutkimuksen viitekehys ensiksi tarkastelee lyhyesti nimistöntutkimusta ja sen historiaa. Sitten viitekehyksessä tarkastellaan kadunnimistöä yleisesti, kadunnimistön keskeisiä käsitteitä ja kadunnimistön lainsäädäntöä ja ohjeistusta. Seuraavaksi viitekehys tarkastelee Paimion kaupunkia yleisesti, Paimion kaavoitushistoriaa ja nimeämiskäytänteitä sekä lopuksi Paimion karttapalvelua. Viitekehymisen lopussa esitetään tutkimuksen tutkimusalue.

Tutkimuksessa käytetään aineistoina Paimion katurekisteriä ja monenlaisia lähdeaineistoja, kuten Maanmittauslaitoksen karttaa ja Kunnallislehtiä. Tutkimuksen molemmat haastattelut ovat puolistrukturoituja asiantuntijahaastatteluita. Haastateltavina olivat Paimion kaupungin kaavoituspäällikkö ja Paimion paikkatietopäällikkö. Kadunnimet luokitellaan kuuteen nimeämisperusteiden mukaiseen ryhmään: paikannimi-, henkilö-, rakennuskulttuuri-, aihepiiri-, ominaisuus- ja muu-ryhmään. Nimistötasoa havainnollistava esimerkkialue luodaan QGIS-paikkatieto-ohjelmistolla.

Tutkimusalueen 158 kadunnimestä 150 luokiteltiin ryhmiin. Kaikista yleisin nimeämisperuste oli aihepiiri; 49 % luokitelluista kadunnimistä kuului aihepiiri-ryhmään. Lisäksi tuloksissa esitetään muiden Paimion kadunnimistöön liittyvien selvitysten tuloksia. Näitä selvityksiä ovat esimerkiksi kadunnimien jälkiosien luokittelu ja tutkimusalueen entiset kaavatienimet. Seuraavaksi tuloksissa esitetään haastatteluiden tulokset. Lopuksi tuloksissa esitetään paikkatieto-ohjelmistolla luotu esimerkkialue, joka demonstroi nimistötason toteutusta kunnallisen tason karttapalvelussa. Paikkatietopäällikön haastattelulla ja esimerkkialueella osoitetaan, että nimistötasoa on helppo toteuttaa Paimion karttapalvelussa. Keskustelussa tutkimuksen tuloksia tarkastellaan syvällisemmin ja liitetään viitekehykseen. Lisäksi keskustelussa pohditaan Paimion puutteellisia nimeämiskäytänteitä ja arkistointia, jotka vaikuttivat tutkimuksen prosessiin merkittävästi. Lopuksi keskustelussa pohditaan tutkimuksen tarkkuutta ja jatkotutkimuksen mahdollisuuksia.

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Tutkimuksen tausta ja teoreettinen viitekehys	7
2.1	Nimistötutkimus	7
2.2	Kadunnimistö	8
2.2.1	Kadunnimistöstä yleisesti	8
2.2.2	Perinnäiset paikannimet	9
2.2.3	Muistonimet	9
2.2.4	Aihepiirinimet	10
2.2.5	Kaavanimistön lainsäädäntö ja ohjeistus	11
2.3	Paimion kaupunki	12
2.3.1	Paimion kaupungista yleisesti	12
2.3.2	Paimion kaavoitushistoria ja nimeämiskäytänteet	12
2.3.3	Paimion kaupungin karttapalvelu	13
2.4	Tutkimusalue	13
3	Aineistot ja menetelmät	15
3.1	Aineistot	15
3.1.1	Nimistön lähdeaineistot	15
3.1.2	Haastatteluaineistot	16
3.2	Analyysimenetelmät	17
3.2.1	Kadunnimistön luokittelu	17
3.2.2	Esimerkkialueen luonti	18
4	Tulokset	20
4.1	Paimion kadunnimistö	20
4.1.1	Nimeämisperusteet	20
4.1.2	Kadunnimien jälkiosat ja entiset nimet	23
4.2	Paimion nykyiset nimeämiskäytänteet	25
4.3	Nimistötason toteutus Paimion kaupungin karttapalvelussa	26
4.4	Esimerkkialue paikkatieto-ohjelmistossa	27
5	Keskustelu	28
5.1	Tulosten tarkastelu	28
5.1.1	Nimeämisperusteet	28
5.1.2	Kadunnimien jälkiosat	30

5.1.3	Paimion kadunnimien nimeämisen ja arkistoinnin pohdinta	30
5.1.4	Kadunnimistön esittäminen karttapalvelussa	32
5.2	Tutkimuksen tarkkuus ja jatkotutkimuksen mahdollisuudet	33
Lähteet		34
Liitteet		38
	Liite 1. Kaavoituspäällikön haastattelurunko	38
	Liite 2. Paikkatietopäällikön haastattelurunko	39
	Liite 3. Nimeämisperustetaulukko	40

1 Johdanto

Paikannimillä yksilöidään kohteita (Ainiala 2005). Niillä tietty paikka erotetaan kaikista muista paikoista, mikä tekee niistä erittäin käytännöllisiä yhteiskunnalle. Paikannimet ovat myös kurkistusluokku historiaan. Paikannimet kertovat menneisyyden yhteiskunnasta, henkilöistä, tapahtumista ja maantieteestä. Lisäksi ne kertovat menneisyyden kielestä, kuten vanhentuneista sanoista (Ainiala ym. 2008). Paikannimet ovat myös tunteellisesti latautuneita. Tietynlaiset nimet koetaan viehättäviksi ja puoleensavetäviksi, toisenlaiset taas rumiksi tai kiistanalaisiksi. Kaiken kaikkiaan paikannimet ovat kulttuuria. Ne eivät ole peräisin luonnosta, vaan ne ovat olemassa vain ihmisen takia. Lisäksi nimet aina keksitään tietyn ympäristön ja kieliyhteisön kontekstissa. Tätä kulttuuria on syytä taltioida.

Paimion kaupunki viettää 700-vuotisjuhlavuotta vuonna 2025 (Paimio 700 -juhlavuosi 2024). Tätä juhlavuotta varten on koettu tärkeäksi tuoda esille paikkakunnan kulttuuriperintöä, johon kiinteästi kuuluu kadunnimistö. Tämä tutkimus siis keskittyy tiettyyn paikannimien alalajiin: kadunnimiin. Kadunnimien tärkein funktio on ohjata ihminen oikeaan kohteeseen (Ainiala ym. 2008). Tämä tarkoitus on erityisen oleellinen hälytystehtäviä hoitaville tahoille, kuten poliisille, palokunnalle ja ambulanssille. Muita kadunnimien merkittäviä käyttäjäryhmiä ovat postia jakelevat yritykset ja alueella vierailevat matkailijat. Halusin siis tutkia Paimion kadunnimistöä, jotta voisin laajentaa sekä minun että yhteisön ymmärrystä Paimion kadunnimistöön. Halusin myös koota yhteen tiedon Paimion kadunnimistöstä, jotta kyseinen tieto olisi helposti saavutettavissa. Nämä tavoitteet ovat tämän tutkimuksen pohja.

Tutkielman tutkimuskysymykset ovat:

1. Mitä eri nimeämisperusteita on käytetty ja kuinka paljon?
2. Miten kaavateitä on nimetty Paimion kaupungissa?
3. Miten saatua tietoa voisi hyödyntää kunnallisen tason karttapalvelussa?

Ensimmäinen tutkimuskysymys on tutkielman keskeisin. Vastasin siihen kysymykseen tarkastelemalla Paimion kaupungin asiakirjoja, vanhoja karttoja ja sanomalehtiä. Käytin myös omaa tulkintaani selvittämään teiden nimeämisperusteita. Käytin tulkinnan avuksi tien ympäristöä, elinkeinoelämää ja muita tekijöitä. Nimeämisperusteiden lisäksi tutkin Paimion kadunnimistöä muista näkökulmista, kuten muistonimien, entisten kaavanimien ja nimien jälkiosien näkökulmasta. Tutkimuksen alkuvaiheessa tuli selväksi kuitenkin, että Paimion

kadunnimien nimeämisperusteita ja itse nimeämisprosessia on arkistoitu puutteellisesti. Tämän takia koin tärkeäksi vastata toiseen tutkimuskysymykseen: miten kaavateitä on nimetty Paimion kaupungissa? Tätä varten haastattelin Paimion kaavoituspäällikköä. Pohdin myös, miten tämän tiedon esittäisi julkisesti kaikkien nähtäväksi. Päädyin tiedon esittämiseen Paimion karttapalvelussa jo ennen tutkimuksen aloittamista, mutta ideani käytännöllinen toteutus jäi toistaiseksi epäselväksi. Tätä varten laadin tutkielmalle kolmannen tutkimuskysymyksen. Vastasin tähän kysymykseen haastattelemalla Paimion paikkatietopäällikköä ja luomalla haastattelun pohjalta QGIS-paikkatieto-ohjelmistolla esimerkkialueen, joka demonstroi nimistön esittämistä karttapalvelussa.

Tutkielman teoriaosuudessa tarkastelen ensimmäiseksi lyhyesti nimistöntutkimusta ja sen historiaa, sekä merkittäviä nimistöntutkimuksen resursseja. Sen jälkeen tarkastelen kadunnimistön teoriaa ja tutkielman keskeisiä käsitteitä. Lopuksi kuvailen Paimion kaupunkia tutkimukselle tarpeellisista näkökulmista sekä itse tutkimusaluetta, joka ei kata Paimiota kokonaan. Aineistot-osuudessa kerron käyttämästäni lähdeaineistoista ja haastatteluiden toteutuksesta. Analyysimenetelmissä kerron kadunnimistön luokittelusta ja esimerkkialueen luomisesta. Tuloksissa käyn läpi jokaisen tutkimusalueen nimeämisperuste-ryhmän ja muut näkökulmat kadunnimistöön. Tarkastelen myös haastatteluissa saamiani vastauksia. Tulosten lopussa esitän myös laatimani esimerkkialueen, joka osoittaa kadunnimistön esittämistä karttapalvelussa. Lopuksi keskustelussa pohdin tuloksia sekä teorian että tutkimusprosessin näkökulmasta.

2 Tutkimuksen tausta ja teoreettinen viitekehys

2.1 Nimistöntutkimus

Nimistöntutkimus eli onomastiikka on perinteisesti jaettu henkilönnimitutkimukseen eli antroponomastiikkaan ja paikannimitutkimukseen eli toponomastiikkaan (Ainiala 2020). Tämä tutkielma on tyypillinen paikannimitutkimuksen tutkielma. Maantieteessäkin tutkitaan nimiä (esimerkiksi Tort-Donada 2010), mutta sellainen tutkimus ei tue tätä tutkielmaa. Paikannimitutkimus syntyi 1800-luvulla muun muassa arkeologian ja historian apuvälineeksi. Suomessa paikannimitutkimuksen merkittävin uranuurtaja oli Viljo Nissilä (1903–1986), joka keräsi ja tutki kymmeniätuhansia paikannimiä ympäri Suomea. Nimistöntutkimus moninaistui 1900-luvun loppupuolella uusien näkökulmien, kuten sosiolingvististen, psykolingvististen ja kognitiivisten kieliteorioiden myötä.

Maaseudun paikannimiä on tutkittu Suomessa monipuolisesti. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen *Suomalainen paikannimikirja* (2007) on kattava teos Suomen paikannimistä ja paikannimien jälkiosien levinneisyydestä. Kylännimiä on tutkinut maakuntatasolla Saulo Kepsu teoksissaan *Varsinais-Suomen kylännimet* (2021) ja *Satakunnan kylännimet* (2023). Kuntatasolla esimerkiksi Helena Jalo on tehnyt juuri Paimion paikannimistä pro gradu -tutkielman *Viljelyyn ja maankäyttöön liittyvät apellatiivit Paimion viljelysnimissä* (1999).

Kaupunkien paikannimiä on tutkittu vähemmän kuin maaseudun paikannimiä, sekä kansainvälisesti että Suomessa (Ainiala 2005). Suomessa tämän taustalla on Suomen pitkä historia agraarisena yhteiskuntana (Ainiala ym. 2008: 78). Vasta 2000-luvun alussa ovat kaupunkien paikannimet nousseet keskeiseksi aiheeksi paikannimitutkimuksessa. Kaupunkinimistöä on tutkittu kaikista kattavimmin Suomen suurissa kaupungeissa, kuten Helsingissä, Tampereella ja Turussa (Ohjeet 2024). Lisäksi kadunnimiä on tutkittu muun muassa Kokkolassa, Porissa, Lieksassa, Nurmeksessa, Savonlinnassa ja Vaasassa (Ainiala 2005: 13). Pienten kaupunkien ja kuntien kaupunkinimistöä on kuitenkin edelleen melko vähän tutkimusta, mutta esimerkiksi Joutsan keskustaajaman nimistöä on tutkinut kattavasti Tytti Rajahonka (2012).

Paikannimistöä kirjataan sekä kirjallisesti että digitaalisesti. Kotimaisten kielten keskus on tallentanut Suomesta arkistoonsa noin 2,3 miljoonaa paikannimitietoa (Aineistot 2024). Lisäksi internetissä on useita paikannimirekistereitä. Näitä ovat esimerkiksi *nimiarkisto.fi* ja

nimisampo.fi, joka on Kotimaisten kielten keskuksen ja Maanmittauslaitoksen paikannimirekisteriin perustuva datapalvelu suomalaisesta paikannimistöstä (Nimisampo:... 2024). Vanhatkartat.fi -internetsivustolle on arkistoitu vanhoja karttoja Suomesta. Vanhojen karttojen avulla voi tarkastella paikannimistön historiallisuutta.

2.2 Kadunnimistö

2.2.1 Kadunnimistöstä yleisesti

Paikannimiä voi luokitella monella eri tavalla. Yksi näistä on alkuperän mukaan luokittelu, jolla paikannimet voi jakaa kahteen luokkaan: perinnäisiin paikannimiin ja suunniteltuihin nimiin. Perinnäiset paikannimet ovat syntyneet spontaanisti yhteisön kielenkäytössä (Kahdenlaisia... 2023). Yhteisölle merkittävälle paikalle annettiin kätevyuden vuoksi nimi, joka ajan myötä vakiintui käyttöön. Suunnitellut nimet ovat taas nimiä, jotka on luotu viralliseen käyttöön. Ne asetetaan yleensä niin sanotusti ylhäältäpäin, mikä voi johtaa virallisen nimistön kiistanalaisuuteen. Vaikka suunnitellut nimet annettiin usein vasta suunnitteluprosessin aikana, monet nimet kuitenkin juontuvat perinnäisistä nimistä. Suunniteltuihin nimiin kuuluvat esimerkiksi kaavanimet.

Kaavanimiin eli asemakaavan nimettyihin kohteisiin kuuluvat esimerkiksi tiet, puistot ja aukiot. (Tiennimien... 2023). Tutkielmani tarkastelee juuri teitä. Paikanniminä kaavateiden tehtävä on opastaa henkilö oikean paikkaan. Selkeästi merkityt kadunnimet ja -osoitteet ovat erityisen oleellisia pelastustoimelle hätätilanteissa (Kuntaliitto 2020). Kaavanimen pitää siis kyetä yksilöimään kohteensa. Tämän tehtävän voi saavuttaa noudattamalla oikeaa nimen rakennetta. Kaavanimen perus- eli jälkiosa ilmaisee paikanlajin (Kadunnimet ja... 2023). Kadunnimissä näitä jälkiosia ovat esimerkiksi katu, kaari, kuja, polku, raitti ja tie. Jälkiosalla yleensä kuvataan tien kokoa, merkittävyyttä ja muotoa. Jälkiosa voi myös olla yhdyssana, esimerkiksi puistotie. On olemassa myös sellaisia kaavanimiä, jossa ei ole jälkiosaa ollenkaan. Tämänlaiset kaavanimet eivät ole kiellettyjä, mutta niitä suositellaan annettavaksi vain harkiten, koska niitä voi olla vaikea hahmottaa osoitenimiksi (Tiennimien... 2023). Kaavanimen alku- eli määriteosa taas ilmaisee kohteen ominaisuuden, joka erottaa kohteen kaikista muista samanlajisista kohteista (Kadunnimet ja... 2023). Usein kaavanimen määriteosa otetaan perinnäisestä paikannimestä (Ohjeet 2024). Kotimaisten kielten keskus ehdottaakin, että suunniteltu paikannimistö käyttää pohjanaan alueen perinnäisiä paikannimiä.

2.2.2 Perinnäiset paikannimet

Vaikka perinnäisten paikannimien mukaan nimeämistä suositellaan, se ei ole täysin suoraviivaista, vaan siinäkin pitää kiinnittää huomiota pariin seikkaan. Esimerkiksi perinnäiseen paikannimeen perustuva suunniteltu nimi kannattaa sijoittaa mahdollisimman lähelle perinnäisen paikannimen sijaintia, erityisesti jos alueella on myös muita perinnäisiä paikannimiä (Kahdenlaisia... 2023). Lisäksi pitää kiinnittää huomiota perinnäisen paikannimen oikeaan kirjoitusasuun. Perinnäisen paikannimen spontaanin ja epävirallisen luonteen takia taiputus ei välttämättä noudata kieliopin standardeja. Kieliopin sijaan pitääkin noudattaa sitä taiputusta, jota paikkakunnalla on käytetty. Perinnäisiä paikannimiä ei myöskään pidä yhdistää. Tähän suositukseen toimii hyvänä esimerkkinä Lounais-Suomeen vuonna 2019 perustettu Martinkosken seurakunta (Kahdenlaisia... 2023). Suomessa on olemassa useita *Martinkoski*-nimisiä paikkoja. Mikään niistä ei kuitenkaan sijaitse Lounais-Suomessa, vaan esimerkin Martinkoski tulee kunnan nimistä Marttila ja Koski Tl. Tämänlainen keinotekoinen paikannimien yhdistelmä johtaa helposti harhaan.

2.2.3 Muistonimet

Perinnäisten paikannimien lisäksi kadunnimille voi antaa muistonimen. Kielitoimiston ohjepankin mukaan muistonimi on nimi, joka on tietoisesti annettu henkilön tai esimerkiksi tapahtuman muistoksi (Muistonimet ja... 2023). Esimerkki muistonimestä on Helsingin Mannerheimintie, joka on nimetty Suomen tasavallan presidentin Carl Gustaf Emil Mannerheimin mukaan. Muistonimiä pitää käyttää harkiten monen eri syyn takia. Muistonimet voivat helposti herättää asukkaissa mielipiteitä, erityisesti jos muistonimi on esimerkiksi poliittisesti merkittävä. Muistonimiä ei myöskään pitäisi antaa elossa oleville henkilöille, koska henkilön merkitystä yhteisöille on vaikea tarkastella objektiivisesti, kun kyseinen henkilö on yhä elossa. Muistonimeä ei saa myöskään antaa toiminnassa olevan yrityksen, liikelaitoksen tai julkisoikeudellisen yhteisön mukaan. Lopuksi muistonimiä ei Kielitoimiston ohjepankin mukaan saa koota ryhmittymäksi yhdelle alueelle aihepiirienimien tapaisesti.

2.2.4 Aihepiirinimet

Usein kaavanimistön nimeämisessä pohjaututaan alueen vanhaan paikannimistöön (Huppunen 2015). Tämä on luonteva käytäntö, koska vanhat paikannimet ovat useimmiten jo osa yhteisön epävirallista nimistöä eli ne ovat yhteisön suullisessa käytössä. Kaavanimistöön otetaan yleensä käyttöön esimerkiksi paikallisen tilan tai pellon nimi. Tämänlainen nimeäminen nähdään ihanteena. Yleensä uutta kaavanimistöä on kuitenkin enemmän kuin vanhaa paikannimistöä, jolloin kaikista luontevimmat nimet loppuvat kesken. Näissä tilanteissa yleensä tyydytään ryhmänimien eli aihepiirinimien käyttöön. Suosittuja kadunnimistön aihepiirejä Suomessa ovat esimerkiksi eläimet, kasvit, etunimet, Suomen kansalliseepos *Kalevala* ja Aleksis Kiven romaani *Seitsemän veljestä* (Lehikoinen 1983). Näistä aihepiireistä pystyy poimimaan runsaasti nimiä, joilla täyttää uuden kaavoitusalueen nimistön. Aihepiirinimi voi kuitenkin myös suoraan liittyä alueen historiaan, kulttuuriin ja elinkeinoelämään (Huppunen 2015: 33). Esimerkiksi Tampereella, joka oli yksi Suomen merkittävimmistä teollisuuskeskuksista, on paljon teollisuuteen liittyvää kadunnimistöä. Erityisesti isoissa kaupungeissa jopa tämänlaisetkin aihepiirit loppuvat kesken, jolloin turvaututaan yleisiin aihepiireihin (Huppunen 2015).

Aihepiirinimien yksi vahvuus on, että niillä voi yksilöidä kokonaisen alueen (Huppunen 2015). Jos osoite on esimerkiksi Peiponkatu 8, Helsinki, osoitteen tarkan sijainnin voi löytää hyvin nopeasti, kunhan Helsingissä on lintuaihepiirinen alue. Aihepiirinimillä voi siis kätevästi jäsenellä kaupungin tiettyihin alueisiin. Niitä pitää kuitenkin käyttää myös varovasti ja harkitusti. Esimerkiksi aihepiirit, joista voi poimia hyvin paljon nimistöä, kannattaa säästää kaikista suurimmille alueille (Lehikoinen 1983). Muuten kyseiset aihepiirit saattaa tuhlata liian pieneen alueeseen, jossa aihepiirin ns. nimipankki ei juurikaan käytöstä tyhjenny.

Kuten jo edellä todettiin, aihepiirinimet ovat erityisen hyödyllisiä suurissa kaupungeissa, joissa paikallinen nimistö usein loppuu kesken. Helsingissä noin 66 % kadunnimistä on aihepiirinimiä ja esikaupunkialueilla jopa 80–90 % (Carpelan & Schulman 1996: 51). Turun kadunnimistössä on käytössä yhteensä 98 eri aihepiiriä ja Porissa yhteensä 51 (Huppunen 2015: 42). Molemmissa kaupungeissa elinkeinoihin ja ammatteihin liittyvät aihepiirit muodostivat noin kolmasosan kaikista käytetyistä aihepiireistä (Huppunen 2015: 43). Luontoon liittyvien aiheiden osuus kaikista aihepiireistä on Porissa noin 45 % ja Turussa noin 21 % (Huppunen 2015: 47). Lisäksi Turussa ja Porissa on muutamia kulttuuriin liittyviä aihepiirejä sekä muita omaperäisiä aihepiirejä (Huppunen 2015).

Aihepiirinimiä tarvitaan taas vähemmän pienissä kunnissa, jossa kaava-alueita on vähän. Tämä pätee esimerkiksi Joutsan kuntaan. Joutsa sijaitsee Keski-Suomen maakunnassa ja sen asukasluku oli noin 4963 Tytti Rajahongan tekemän Pro gradu -tutkielman (2012) aikana. Rajahonka tarkasteli tutkielmassaan Joutsan keskustaajaman nimistömaaisemaa. Kaikki Joutsan keskustaajaman aihepiirit liittyvät jollakin tavalla alueeseen. Joutsassa ei ole siis jouduttu turvautumaan yleisten aihepiirien käyttöön, koska esimerkiksi alueen paikallisesta historiasta, ympäristöstä ja elinkeinoelämästä on löytynyt tarpeeksi ainesta nimeämiseen.

2.2.5 Kaavanimistön lainsäädäntö ja ohjeistus

Kaavatenimistölle ei ole säädetty laissa mitään tarkkoja vaatimuksia tai sääntöjä. On jopa väitetty, että Suomen nimistösuunnittelun ja -huollon säännökset eivät vastaa kansainvälisiä standardeja (Louhivaara 1999: 13). Kaavateitä nimettäessä on kuitenkin noudatettava samaa lainsäädäntöä kuin kaiken muun julkishallinnon nimistön kohdalla. Perustuslain mukaan Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi (17. §), joten julkisen nimistön pitää käyttää näistä kielistä ainakin toista (Miten lainsäädäntö... 2023). Hallintolain mukaan viranomaisen pitää käyttää asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä (9. §). Tämä pätee myös nimistöön. Lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain mukaan asemakaava-alueen nimistöä on mahdollista muuttaa kunnan erillisellä päätöksellä (55. §). Tämä menettely olisi kevyempi kuin asemakaavan muutos.

Kotimaisten kielten keskus tarjoaa ohjeistusta nimeämiseen julkisille tahoille. Kotimaisten kielten keskus on opetus- ja kulttuuriministeriöön kuuluva virasto, jonka tehtäviä on suomen ja ruotsin kielen huolto, neuvonta ja sanakirjatyö sekä kieleen liittyvä tutkimus. (Organisaatio 2024). Sen mukaan ihanteellisimmillaan kaavanimi on helppo muistaa, ääntää, kirjoittaa ja taivuttaa (Tiennimien... 2023). Kaavanimen pitää olla myös asiallinen, looginen ja neutraali. Hyvä nimi kuitenkin ottaa myös huomioon kulttuuriarvot ja lisää viihtyisyyttä. (Ohjeet 2024). Lisäksi suunniteltujen nimien nimeämisperusteet on hyvä tallentaa esimerkiksi kuntatietorekisteriin (Tiennimien... 2023). Tiedon tallentaminen helpottaa tulevaa nimistösuunnittelua. Jos ei tiedetä, mitä tietty kadunnimi tarkoittaa, sen läheisille teille on vaikea antaa nimi, joka täsmää temaattisesti.

2.3 Paimion kaupunki

2.3.1 Paimion kaupungista yleisesti

Valitsemani tutkimusalue sijaitsee Paimiossa. Paimio on Varsinais-Suomen maakunnassa sijaitseva kaupunki (kunta vuoteen 1996 saakka), jonka väkiluku oli 11 238 vuonna 2023 (Paimion historia 2024; Paimion kuntakortti 2024). Paimion naapurikuntia ovat Kaarina, Lieto, Marttila, Salo ja Sauvo. Paimion asutus keskittyy taajamaan. Paimion taajama-aste oli Tilastokeskuksen mukaan 80,1 % (Suomen kuntien keskiarvo 64,0 %) vuonna 2022. Kaupungin elinkeinorakenne taas painottuu palveluihin. Vuonna 2016 Paimion työpaikoista 68,4 % koostui palvelujen työpaikoista (keskiarvo 62,8 %), 24,2 % jalostuksen työpaikoista (keskiarvo 23,7 %) ja 5,5 % alkutuotannon työpaikoista (keskiarvo 11,4 %) (Kuntien avainluvut 1987–2022). Varhaisin maininta Paimiosta on vuodelta 1325, mutta alue on asutettu ainakin vuodesta 8400 eaa. lähtien. (Paimion historia 2024). Paimio on yksikielinen suomenkielinen kunta, mikä näkyy Paimion nimistössä (Kuntien ja kielisuhdeluokituksen... 2022).

2.3.2 Paimion kaavoitushistoria ja nimeämiskäytänteet

Paimion ensimmäinen asemakaava vahvistettiin vuonna 1972. Asiantuntija-apua Paimio on hankkinut kaavoitukseen erikoistuneilta yrityksiltä jo 1970-luvulta lähtien, jolloin kunta osti palvelua Suunnittelukeskus Oy:ltä (Paimion kunta/kaupunki 1971 ym.). Kunta perusti vuonna 1985 kaavoitustyötä valmistelevan kaavoituslautakunnan. Myöhemmin kaava-asioita on käsitelty myös rakennus- ja ympäristölautakunnassa (1993), ympäristölautakunnassa (1994–2004) ja maankäyttö- sekä rakennuslautakunnassa (2005–2012). Vuodesta 2013 alkaen valmistelevana lautakuntana on toiminut ympäristölautakunta. Kaavoituksesta vastaavana viranhaltijana on toiminut kaavoitusinsinööri (1990–2018), ja sen jälkeen kaavoituspäällikkö.

Paimion asemakaavojen nimeämiskäytänteistä on hieman tietoa 1980-luvulta. 25.10.1982 kirjoitetussa Kunnallislehden jutussa kerrotaan, että kunnanhallitus yleensä valitsee jokaiselle kaava-alueelle 5–7 hengen toimikunnan, joka sitten nimeää alueen tiet (Kunnallislehti 1982). Kunnallislehti on Paimion, Kaarinan ja Sauvon paikallislehti (Kunnallislehti 2024). Nimeäminen tapahtui yleensä kaavan hyväksymisen yhteydessä (Kunnallislehti 1982). Toimikunnan esitys kulki sitten kaavoitusasioita käsitelleen lautakunnan kautta kunnanhallitukselle ja -valtuustolle (vuodesta 1997 alkaen kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle). Kaavan hyväksyi lopullisesti lääninhallitus. Kaavateiden nimistä pystyi tekemään myös muistutuksen kaavan hyväksymisen yhteydessä. 26.9.2017 julkaistussa

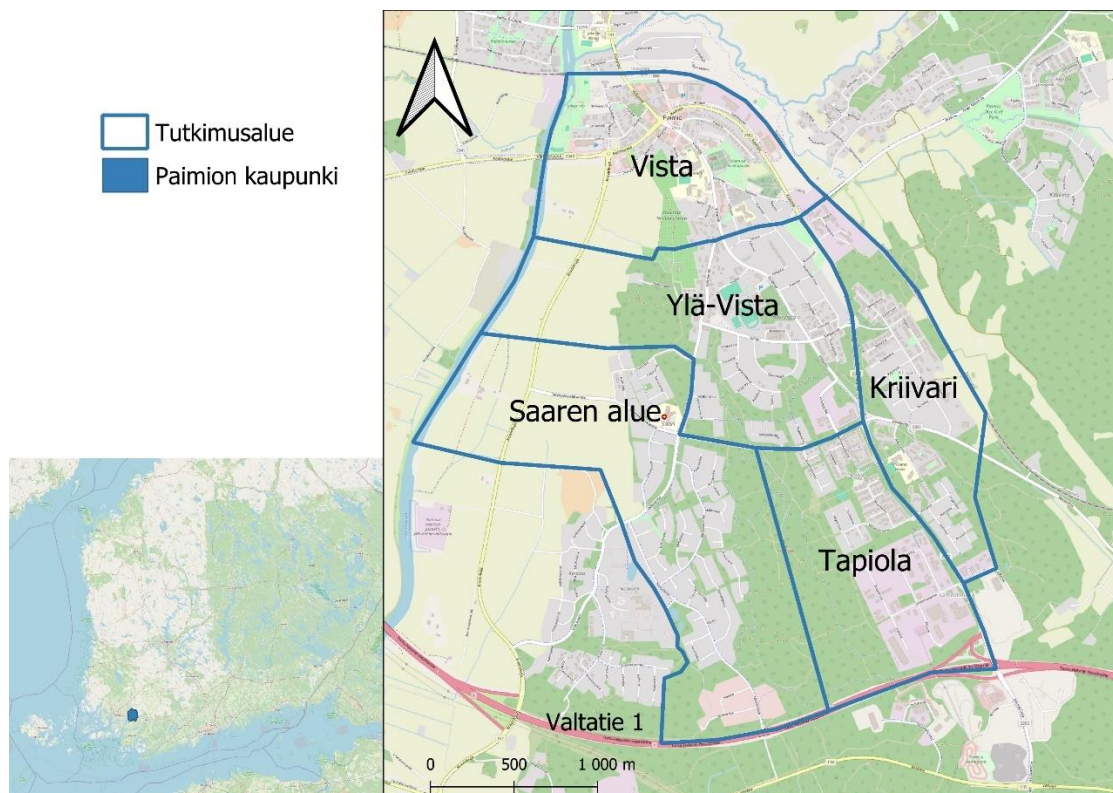
Kunnallislehdessä kuvaillaan hieman Paimion nimeämiskäytänteitä viime vuosikymmeninä (Kunnallislehti 2017). Jutun mukaan kaavoittaja ja rakennustarkastaja laativat kadunnimet asukkaiden toiveiden ja alueen historian perusteella. Tätä prosessia ei kuitenkaan ole arkistoitu Paimion virallisiin asiakirjoihin.

2.3.3 Paimion kaupungin karttapalvelu

Paimion kaupungilla on oma kunnallinen karttapalvelu, joka tarjoaa vapaasti monenlaisia palveluita kaupungin asukkaille. Karttapalvelun tarjoaa SitoWisen toimittama Louhi-kuntapalvelin. Muutokset Paimion karttapalveluun tehdään esimerkiksi QGIS-paikkatieto-ohjelmistolla. Paimion karttapalvelussa on saatavilla monenlaisia karttatasoja. Karttapalvelussa on esimerkiksi kunnan perusrekisteritiedot, kuten osoitteet, rakennukset ja rakennelmat, tietoa kiinteistöistä, kuten kiinteistötunnukset ja -rajat ja tietoa kaavoituksesta, kuten osayleiskaavat, ajantasa-asemakaava, rakentamistapaohjeet ja vireillä olevat asemakaavat. *Ajantasa-asemakaava*-tason kautta pääsee myös katsomaan jokaista nykyistä asemakaavan kaavamääräystä. Asemakaavat on numeroitu aikajärjestyksessä. Lisäksi karttapalvelussa on tasoja liittyen infrastruktuuriin, ympäristöön, palveluihin ja muuhun. Minkäänlaista tasoa liittyen nimistöön Paimion karttapalvelussa ei kuitenkaan ole.

2.4 Tutkimusalue

Valitsemani tutkimusalue ei kata Paimion taajamaa kokonaan, vaan se koostuu seuraavista Paimion kaupungin väestöalueista: Vista, Ylä-Vista, Kriivari, Tapiola ja Saaren alue (kuva 1). Väestöalueet, eli käytännössä asuinalueet, on määritelty Paimion karttapalvelussa. Valitsin kyseisen tutkimusalueen, koska väestöalueet yhdessä muodostavat yhtenäisen taajama-alueen. Alueita ei siis erota mitään merkittävä jakaja, kuten joki tai rautatie, eikä alueiden väleillä ole suuria rakentamattomia alueita, kuten peltoa tai metsää. Valituilla väestöalueilla ei myös juurikaan ole asemakaavaan kuulumatonta tiestöä, kuten esimerkiksi Moisio-Tiilitehtaan ja Oinilan väestöalueilla. Pidän asemakaavaan kuulumattoman nimistön kokonaan pois tutkielmasta, koska käsittelen kadunnimistön lisäksi nimeämisprosessia, joka tapahtuu kaavoituksen ohella.



Kuva 1: Tutkimusalue (Lähteet: OpenStreetMap 2024; Hallinnolliset aluejaot 1:10 000 2024; Paimion katurekisteri 2023).

Vistan väestöalueella sijaitsee Paimion keskusta ja Paimion keskeisimmät kohteet ja palvelut, kuten kaupungintalo ja -kirjasto, Pyhän Mikaelin kirkko, Vistan koulukeskus ja suurimmat kaupat. Palvelu- ja teollisuusalueiden osuus pinta-alasta on Vistan väestöalueella siis kaikista väestöalueista suurin. Asuinalueita on vähän verrattuna muihin väestöalueisiin. Ylä-Vistan väestöalue sijaitsee Vistalta etelään, keskellä tutkimusaluetta. Ylä-Vista koostuu suurimmaksi osaksi asuinalueesta. Merkittävin kohde, joka ei ole asutusta alueella, on Paimion urheilupuisto. Alueella on jonkin verran melko vanhaa asutusta ja jonkin verran kaavoitettua asuinalueita. Kriivarin väestöalue sijaitsee Vistalta kaakkoon ja ulottuu Alvar Aallon tieltä aina Valtatie 1:lle asti. Kriivari koostuu melkein kokonaan asuinalueesta. Vain alueen pohjois- ja eteläkärjissä on hieman teollisuutta. Asuinalueet on kaavoitettu jo 1970-luvulla eli Paimion kaavoitushistorian alkuvaiheissa. väestöalue sijaitsee Ylä-Vistan eteläpuolella ja päättyy etelässä Valtatie 1:een. Se koostuu asuinalueesta pohjoisessa ja Lähteenmäen teollisuusalueesta etelässä. Tapiolan asuinalue kaavoitettiin vuonna 1976 ja Lähteenmäen teollisuusalue vuonna 1999. Viimeinen tutkimusalueeseen kuuluva väestöalue on Saaren alue, joka sijaitsee Vistalta lounaaseen. Se koostuu terveyskeskusta lukuun ottamatta kokonaan asuinalueesta. Alueen asutus on melko uutta. Esimerkiksi Valkojantien itäpuolella sijaitseva asuinalue kaavoitettiin vuonna 2008.

3 Aineistot ja menetelmät

3.1 Aineistot

3.1.1 Nimistön lähdeaineistot

Vastaan lähdeaineistoilla ensimmäiseen tutkimuskysymykseen: Mitä eri nimeämisperusteita on käytetty ja kuinka paljon? Tämä tutkimuskysymys perustuu ensisijaisesti Paimion katurekisteriin, jonne on rekisteröity kaikki Paimion kaavatiet (Paimion katurekisteri 2023). Kyseessä on paikkatietoaineisto, joka on saatavilla Digi- ja väestötietoviraston Avoindata.fi -sivustolta sekä wfs- että wms-tiedostona. Aineistoon todellisesti sisältyy monia eri Paimioon liittyviä aineistoja, joista yksi on Paimion katurekisteri. Siihen kuuluvat kaavateiden lisäksi kevyen liikenteen väylät ja muut tiet.

Paimion kaupungin kaavanimiä ei perustella kaavoitusasiakirjoissa. Virallisia lähteitä, joissa Paimion kaavanimistön nimeämistä perustellaan, ei siis juurikaan ole olemassa. Tämän takia käytin tutkielmassani lähteitä, jotka eivät perustu kaavoituksen nimeämisprosessiin. Näitä lähteitä olivat muun muassa sanomalehdet, paikannimikortisto, vanhat ja nykyiset kartat sekä tilapäisten toimikuntien asiakirjat.

Merkittävin näistä aineistosta on Maanmittauslaitoksen tekemä kartta Paimiosta nimeltään *Pitäjän kartta 1:20 000*. Kartta on maastokartta Paimiosta vuodelta 1923. Kartalla on useita paikannimiä, joita käytetään nykyäänkin kaavanimistössä. Lisäksi kartalle on merkitty merkittäviä rakennuksia, kuten Paimion saha, meijeri ja Paimiossa sijaitsevia myllyjä. Kartta on saatavilla Paimion kaupunginkirjastossa ja sähköisenä esimerkiksi Kansalliskirjaston sivuilta. Kartta on hyvä aineisto tälle tutkielmalle, koska kartassa on luonnostaan paikannimen lisäksi selvä tieto paikannimen sijainnista. Näin nykyisen kadunnimen voi suhteellisen suoraviivaisesti yhdistää karttasijaintiin. Sen sijaan kirjallisessa lähteessä paikannimen sijainti on luonnollisesti epävarmempi, vaikka se olisikin lähteessä ilmaistu. Selvitin *Pitäjän kartan* paikannimistöä hyödyntämällä myös, kuinka paljon historiallinen paikannimistö ylipäättään esiintyy nykyisessä Paimion kadunnimistössä.

Pitäjän kartan lisäksi käytin aineistona muita lähteitä, kuten Paimion paikannimikortistoa, joka on kattava kokoelma Paimion paikannimistä. Se koostuu alkuperäisistä paikannimien keruukorttien kopioista. Niissä kerrotaan paikannimen sijainti ja joskus myös nimen alkuperä. Tieto alkuperästä on kortissa usein paikallisen asukkaan sitaattina. Paimion

paikannimikortistoa säilytetään Paimion kaupunginkirjastossa. Käytin aineistona myös *Kunnallislehti*-paikallislehteä. Kunnallislehteen on ajoittain kirjoitettu ajankohtaisista asemakaavan muutoksista. Osa näistä jutuista sisälsi asemakaavan nimistön perustelua. Historiallisia Kunnallislehtiä on saatavilla Paimion kaupunginkirjastossa. Lopuksi tilasin tutkittavaksi Paimion kaupungin arkistosta vahvistetut rakennuskaavat ja erilaisten toimikuntien sekä työryhmien pöytäkirjoja. Näistä pöytäkirjoista löytyi vain yksi kaava-alueiden teiden nimeämiseen liittyvä pöytäkirja: tilapäisen nimitoimikunnan arkistoitu pöytäkirja (Paimion nimitoimikunta 1983). Vuodelta 1983 peräisin olevassa asiakirjassa käsiteltiin ja perusteltiin sähköperinteen huomioimista Lähteenmäen teollisuusalueen kaavanimistössä. Kyseisen toimikunnan puheenjohtajana toimi silloinen kunnanjohtaja Heikki Rasilainen ja jäseninä kunnanvaltuutettuja ja muita luottamushenkilöitä. Toimikunnan asiantuntijana toimi Eino Halonen Suunnittelukeskus Oy:stä.

3.1.2 Haastatteluaineistot

Toiseen ja kolmanteen tutkimuskysymykseen vastaan kahden puolistrukturoidun haastatteluaineiston avulla. Molemmat haastattelut ovat asiantuntijahaastatteluita. Haastattelupyynnöt lähetettiin sähköpostitse, ja molempiin haastattelupyyntöihin sisältyi muutama esimerkkikysymys. Ensimmäiseksi haastattelin Paimion kaavoituspäällikköä Jouni Kiimamaata (liite 1). Haastattelu pidettiin Kiimamaan toimistossa Paimion kaupungintalolla. Haastattelun kesto oli noin 14 minuuttia. Jouni Kiimamaa on toiminut Paimion kaupungin kaavoituspäällikkönä kesäkuusta 2020 asti. Hän toimi myös 15 vuotta yksityisessä toimistossa kaavoituskonsulttina. Tällöin hän auttoi monia, erityisesti pieniä kuntia, laatimaan asemakaavoja. Hän on kaavoittanut yhteensä 23 kunnassa ympäri Länsi- ja Etelä-Suomea. Kiimamaan haastattelulla pyrin vastaamaan toiseen tutkimuskysymykseen: Miten kaavateitä on nimetty Paimion kaupungissa?

Haastattelin myös Paimion paikkatietopäällikköä Virpi Lindvallia (liite 2). Haastattelu pidettiin Lindvallin toimistossa Paimion kaupungintalolla. Haastattelun kesto oli noin 15 minuuttia. Haastattelun keruun jälkeen haastattelun nauhoitus litteroitiin manuaalisesti. Virpi Lindvall on toiminut Paimion kaupungin paikkatietopäällikkönä 11 vuotta. Hänen haastattelullaan pyrin vastaamaan kolmanteen tutkimuskysymykseen: Miten saatua tietoa voisi hyödyntää kunnallisen tason karttapalvelussa? Molemmat haastattelut nauhoitettiin haastateltavien luvalla älypuhelimien nauhurisovelluksella. Molemmat haastattelut myös litteroitiin manuaalisesti.

3.2 Analyysimenetelmät

3.2.1 Kadunnimistön luokittelu

Aloitin tutkielman vastaamalla ensimmäiseen tutkimuskysymykseen: Mitä eri nimeämisperusteita on käytetty ja kuinka paljon? Tätä varten tutkin kaikki tutkimusalueen kadunnimet. Käsittelen tutkielmassa vain niitä kaavateitä, jotka sijoittuvat kokonaan tai osittain tutkimusalueelle. Keräsin tutkimusalueen kadunnimet lataamalla Paimion kaupungin katureksiterin Digi- ja väestötietoviraston avoindata.fi -sivustolta. Vein tämän aineiston QGIS-paikkatieto-ohjelmistoon, jossa suodatin pois kaikki tiet, jotka eivät sijoittuneet tutkimusalueelle. Lisäksi suodatin pois kaikki tiet, jotka eivät kuuluneet *kaavatie*-luokkaan. Lisäksi katurekisterissä oli nimettyjä kevyen liikenteen väyliä ja muita teitä, mutta olen ne rajannut pois tästä tutkielmasta. Käytin tätä samaa aineistoa myös tutkimuksen myöhemmässä vaiheessa. Vuonna 2023 kaavoitetun Koivulinnan asemakaavan kadunnimistön keräsin poikkeuksellisesti kyseisen asemakaavan kaavamääräyksestä, koska tämän alueen teitä ei ole vielä lisätty Paimion katurekisteriin. Kaavamääräyksen saa Paimion karttapalvelusta valitsemalla *Ajantasa-asemakaava*-tasosta kohteen *Koivulinnan (120) asemakaava ja asemakaavan muutos*, jolloin karttapalvelu tarjoaa hyperlinkin kaavamääräykseen.

Keräsin tutkimusalueen kadunnimet taulukkoon (liite 3). Taulukon sarakkeet ovat *kadunnimi*, *väestöalue*, *nimeämisperuste*, *jälkiosa*, *entinen nimi*, *asemakaava*, *uusimman asemakaavan vahvistus päivämäärä*, *lisätietoa* ja *lähde* (Liite 3 sisältää vain sarakkeet *kadunnimi*, *väestöalue* ja *nimeämisperuste*). Sen jälkeen luokittelin nimet nimeämisperusteen eli nimen määriteosan mukaan. Luokittelu on aineistolähteenen. Luokittelu ei siis perustu ennalta määriteltyyn luokitteluun vaan aineistossa esiintyviin nimiin. Koska luokittelu perustuu vain tutkimusalueen nimistöön, se ei myöskään ota huomioon nimeämisperusteita, jotka saattavat olla vallitsevia tutkimusalueen ulkopuolella.

Nimeämisperusteet jakautuvat kuuteen ryhmään, jotka ovat *paikannimi*, *henkilö*, *rakennuskulttuuri*, *aihepiiri*, *ominaisuus* ja *muu*. En käyttänyt luokittelun ryhminä teoriaosuudessa määriteltyjä ryhmiä, kuten perinnäisiä paikannimiä ja muistonimiä, koska se johtaisi liian monen ryhmän muodostumiseen. Koen kuuden ryhmän olevan sopiva määrä tälle tutkimukselle. *Paikannimi*-ryhmään kuuluvat nimet perustuvat jo olemassa olevaan paikannimeen, kuten kylän- tai tilannimeen. Lisäksi luokittelin paikannimet sen mukaan, onko ne nimetty asumuksen vai jonkin muun paikan mukaan.

Henkilö-ryhmään kuuluvat tiet on nimetty jonkin henkilön mukaan. Ryhmään kuuluvat sekä henkilönimet että henkilönimitykset. Henkilönimet viittaavat jonkun henkilön erisnimeen, kun taas henkilönimitys viittaa jonkun henkilön nimitykseen tai esimerkiksi ammattiin.

Rakennuskulttuuri-ryhmään kuuluvat nimet on nimetty rakennetun ympäristön mukaan. Tarkemmin, rakennuskulttuuri kattaa kaiken ihmisen toiminnan, joka muuttaa rakennettua ympäristöä. Rakennuskulttuuriin kuuluvat sekä puretut että olemassa olevat rakennukset ja rakennelmat (Davosin julistus 2018). *Rakennuskulttuuri*-ryhmään siis kuuluvat esimerkiksi tiettyihin rakennuksiin tai palveluihin viittaavat kadunnimet.

Aihepiiri-ryhmään kuuluvat tiet on nimetty jonkin aihepiirin mukaan. Jotkut aihepiirit saattavat suoraan liittyä nimistön alueeseen, kuten teollisuusaihepiiri teollisuusalueella tai urheiluaihepiiri alueella, jossa on urheilupalveluja. Tähän ryhmään kuuluvat kaikki aihepiirinimet, riippumatta niiden yhteydestä alueeseen tai Paimion historiaan ja kulttuuriin. Poikkeuksena tälle ovat henkilönimestä johdetut kadunnimet, jotka on luokiteltu täysin erikseen.

Lopuksi *ominaisuus*-ryhmään kuuluu tiet, joiden nimen määriteosa kuvaa tien fyysistä ominaisuutta, kuten muotoa tai kokoa. Ryhmään eivät kuulu sellaiset kadunnimet, joiden jälkiosa kuvaa kadun ominaisuutta. *Muu*-ryhmään kuuluu kadunnimet, jotka eivät sovi mihinkään edellä mainituista ryhmistä.

Nimeämisperusteiden lisäksi keräsin myös muuta tietoa kadunnimistä. Keräsin esimerkiksi tiedon jokaisen kadunnimen perus- eli jälkiosasta. Tämän tiedon mukaan luokittelin kadunnimet jälkiosan mukaisiin ryhmiin. Kyseinen luokittelu on nimeämisperusteluokittelun tapaan myös aineistolähtöinen. Luokittelusta muodostui viisi luokkaa: *tie*, *kuja*, *polku*, *muu* ja *ei jälkiosaa*. Lisäksi tutkin läpi Paimion vahvistetut rakennuskaavat, joista poimin Paimion entiset kaavatienimet. Kyseiset kaavatienimet olivat virallisia kadunnimiä jossakin entisessä asemakaavassa, joka ei ole enää voimassa.

3.2.2 Esimerkkialueen luonti

Jotta voisin osoittaa, miltä nimistötaso käytännössä näyttäisi karttapalvelussa, laadin havainnollistavan esimerkkialueen paikkatieto-ohjelmistolla. Käytin esimerkkialueen luontiin QGIS-paikkatieto-ohjelmistoa (versio Desktop 3.22.0). Esitän esimerkkialueen tuloksissa

yksinkertaisena karttana. Loin tässä prosessissa käytännössä karttatason, johon kuuluvat kaikki tutkimusalueen kaavatiet. Esitän kuitenkin tuloksen esimerkkialueena, koska se oli mahdollisista esitysmuodoista visuaalisesti selkein.

Latasin tason luontia varten kaksi aineistoa. Ensimmäiseksi latasin Paimion kaupungin katurekisterin Digi- ja väestöviraston avoindata.fi -sivustolta (Paimion katurekisteri 2023). QGIS:ssä suodatin karttatasosta pois kaikki kohteet, jotka eivät ole kaavateitä. Lisäksi suodatin pois kaikki kohteet, jotka eivät sijaitse tutkimusalueella. Toiseksi latasin Väyläviraston *Suomen Väylät* -karttapalvelusta *Tieosoiteverkko*-aineiston (Tieosoiteverkko 2024). Latasin *Tieosoiteverkko*-aineiston juuri Paimion alueelta valitsemalla Paimion *Suomen Väylät* -karttapalvelusta. Aineistoon kuuluivat Paimion seutu- ja yhdystiet, joita ei ole Paimion katurekisterissä. Tästä aineistosta suodatin pois seutu- ja yhdysteihin kuuluvat kevyen liikenteen väylät QGIS:ssä. Tämän jälkeen yhdistin suodatetun *Paimion katurekisteri* -aineiston ja suodatetun *Tieosoiteverkko*-aineiston yhteen.

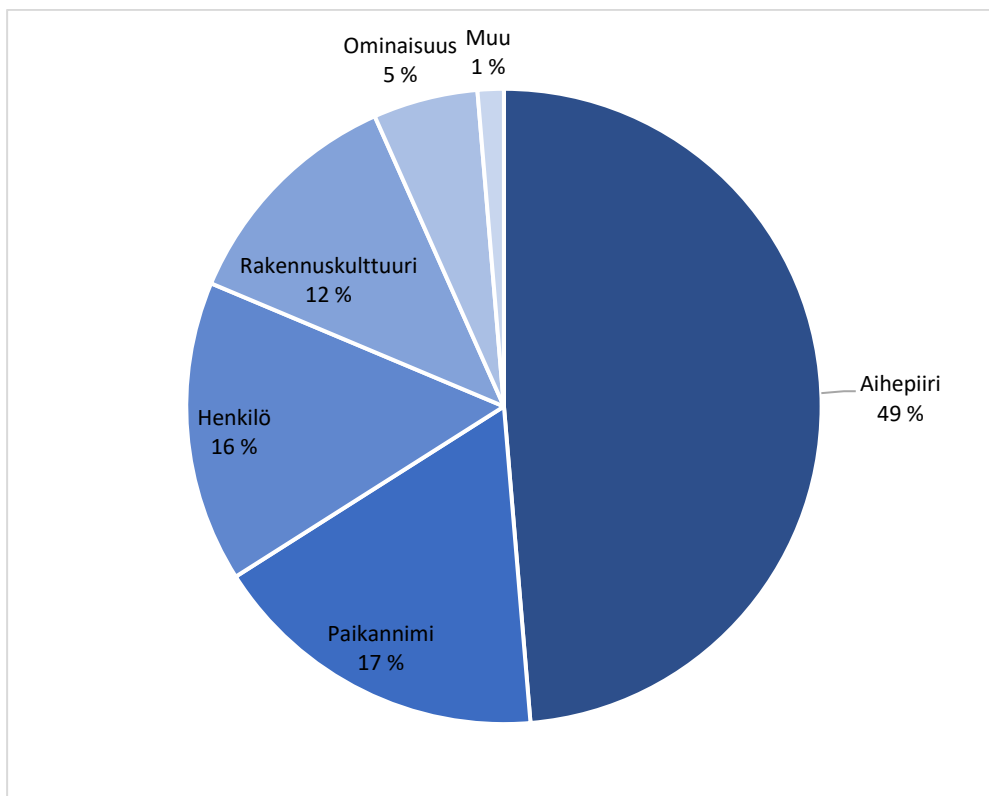
Seuraavaksi vein QGIS:iin Excel-tiedoston, jossa on tietoa jokaisesta tutkimusalueen kaavatiestä. Aluksi tallensin Excel-tiedoston CSV-muotoon. Sitten lisäsin sen QGIS:iin Delimited Text Layer -tasona ja muokkasin sen ominaisuuksia siten, että sen ulkonäkö vastaisi Excel-tiedostoa. Seuraavaksi liitin ominaisuustietotaulukkotason tiennimisarakkeen ja kaavatietason tiennimisarakkeen yhteen *Joins*-toiminnolla. Tätä varten kaavatietason tiennimisarake piti etukäteen siistiä tarpeettomista numeroista ja merkeistä. Kun liitin molempien tasojen attribuuttitaulukot yhteen, poistin kaavatietason sarakkeet yhteisestä attribuuttitaulukosta. Lisäksi muutin ominaisuustietotaulukkotason sarakkeiden otsikot oikeiksi luomalla uudet sarakkeet ja kopioimalla alkuperäisten sarakkeiden tiedot uusiin sarakkeisiin.

4 Tulokset

4.1 Paimion kadunnimistö

4.1.1 Nimeämisperusteet

Valitulta tutkimusalueeltani, joka kattaa Vistan, Ylä-Vistan, Kriivarin, Tapiolan ja Saaren alueen väestöalueet, keräsin yhteensä 158 kadunnimeä (vrt. liite 3). Näistä 158 kadunnimestä 73 nimettiin aihepiirin mukaan, 26 paikannimen mukaan, 23 henkilön mukaan, 18 rakennuskulttuurin mukaan, kahdeksan ominaisuuden mukaan ja kaksi muun nimeämisperusteen mukaan (kuva 2). Kadunnimistä kahdeksalla oli tuntematon alkuperä (Eräpolku, Hirsitie, Kotipolku, Kravinkuja, Lymytie, Riistatie, Tallintie ja Tapionkaaritie).



Kuva 2: Paimion taajaman kadunnimien nimeämisperusteet.

Teistä 26 on nimetty paikannimen mukaan. Näistä teistä 19 on nimetty jonkin asumuksen mukaan. Näitä teitä ovat esimerkiksi torpan mukaan nimetty Koivuniemi, tilan mukaan nimetty Naskarlantie, kylän mukaan nimetty Kevolantie ja itse Paimion mukaan nimetty Paimiontie. Siltasuontie Kriivariassa luultavasti liittyy Maljamäentien varrella sijaitsevaan Siltasuohon. Paikannimen mukaan nimetyistä teistä seitsemän on nimetty jonkin muun paikan mukaan. Jokitie ja Jokipellontie on nimetty niitä lähellä sijaitsevan Paimionjoen mukaan.

Neitsytlammentie on nimetty tiestä länteen sijaitsevan *Neitsytlampi*-nimisen lammen mukaan. Läheisyydessä sijaitsevien Lemmentien, Onnentien ja Poikamiehenpolun nimet ilmeisesti myös viittaavat Neitsytlampeen. Lopuksi Metsäsaarentie luultavasti viittaa metsään, jossa tie sijaitsee. Osa metsästä oli aikoinaan Saaren tilan omistuksessa (Pitäjän kartta 1:20 000 1923).

Paikannimi-ryhmään kuuluvista kadunnimistä 20 perustuu perinnäiseen paikannimeen. Muut kuusi kadunnimeä viittaavat paikkaan, mutta eivät suoraan perinnäisen paikannimen kautta, kuten Jokipellontie, Poikamiehenpolku ja Lemmentie. Suurin osa perinnäisistä paikannimistä, joihin kadunnimissä viitataan, on alkuperältään ainakin sata vuotta vanhoja. Monet näistä esiintyvät muun muassa Maanmittauslaitoksen kartassa *Pitäjän kartta*, joka on vuodelta 1923. Kartassa on 17 paikannimeä, jotka sijaitsevat tutkimusalueellani. Näistä paikannimistä kahdeksan esiintyy Paimion kadunnimistössä, kuten Vista, Pakurla, Kaljala, Koivuniemi ja Paltta. Paikannimistä yhdeksän ei taas esiinny Paimion kadunnimistössä. Näitä ovat esimerkiksi Tupila, Korpikoski, Pietilä ja Hurme.

Teistä 23 sijoitin *henkilö*-ryhmään. Näistä nimistä 20 on suoraan henkilönimien perustuvia. Monet näistä henkilönimistä kuuluvat Paimion historian merkittäville merkkihenkilöille, kuten arkkitehti Alvar Aallolle ja kauppaneuvos Iivari Lähteenmäelle. Alvar Aallon tien varrella sijaitsee Alvar Aallon suunnittelema Paimion parantola (tutkimusalueen ulkopuolella), jota pidetään hänen läpimurtotyönään (Heikinheimo 2018). Iivari Lähteenmäki oli taas sähköalan uranuurtaja, jonka perustama sähköalan yritys käytännössä sähköisti Paimion ympäristön maaseudun (Hoffman & Walden 2008). Osa henkilönimistä, joihin kadunnimet perustuvat, on tuntemattomia. Yleisesti kuitenkin kaikki henkilöt, joiden mukaan on tie nimetty, ovat olleet paimiolaisia. Henkilöön viittaavista nimistä kolme perustuu henkilönimitykseen. Isolompakontie ja Kukkarotie luultavasti viittaavat Armas Vikströmiin, alueella asuneeseen varakkaaseen yrittäjään. Lisäksi Kivimiehentie viitanee tien varrella toimineeseen hautakivialan yrittäjään.

Kadunnimistä 18 perustuu paikalliseen rakennuskulttuuriin. Näistä kadunnimistä 15 perustuu edelleen olemassa olevaan rakennukseen tai rakennuskokonaisuuteen. Näitä ovat esimerkiksi terveyskeskuksen vierestä kulkeva Terveyskeskuksentie, Varsinais-Suomen Kansanopiston tontille johtava Opintotie ja Urheilupuiston varrella sijaitseva Kisatie. Vesitornintie ja Vesitorninkuja on myös luokiteltu tähän luokkaan. Paimion vesitornille ei enää johda kaavatietä, mutta itse vesitorni sijaitsee edelleen samassa paikassa. Samoin periaattein tähän luokkaan on luokiteltu esimerkiksi Kirjakuja. Tämän kujan varrella sijaitsee rakennus, jossa

1960–1980-luvuilla toimi kunnankirjasto (Käsityö museo Miila 2024). Rakennuskulttuuriin perustuvista kadunnimistä kahdeksan perustuu purettuun rakennuskulttuuriin. Näitä nimiä ovat esimerkiksi Meijeritie sekä Sahatie, Sahurintie ja Sirkkelikuja, jotka on nimetty tulipalossa vuonna 1986 tuhoutuneen Paimion sahan mukaan (Jokipuisto 2024).

Teistä 73 luokittelin *aihepiiri*-ryhmään. Suurin osa aihepiirinimistä liittyy luontoon. Paimiossa on nimetty alueiden teitä esimerkiksi puiden mukaan Ylä-Vistalla, lintujen mukaan Kriivarissa ja Saaren alueella sekä kasvien mukaan Saaren alueella. Tapiolan alueen omakoti- ja rivitaloasutuksen tiestöllä on teemana Kalevala, joka on Suomen taajamien teille yleinen aihepiiri (Lehikoinen 1983). Näillä aihepiirinimillä ei juurikaan ole kiinteää yhteyttä ympäristöönsä. Näitä yleisaihepiirinimiä on tutkimusalueella yhteensä 54.

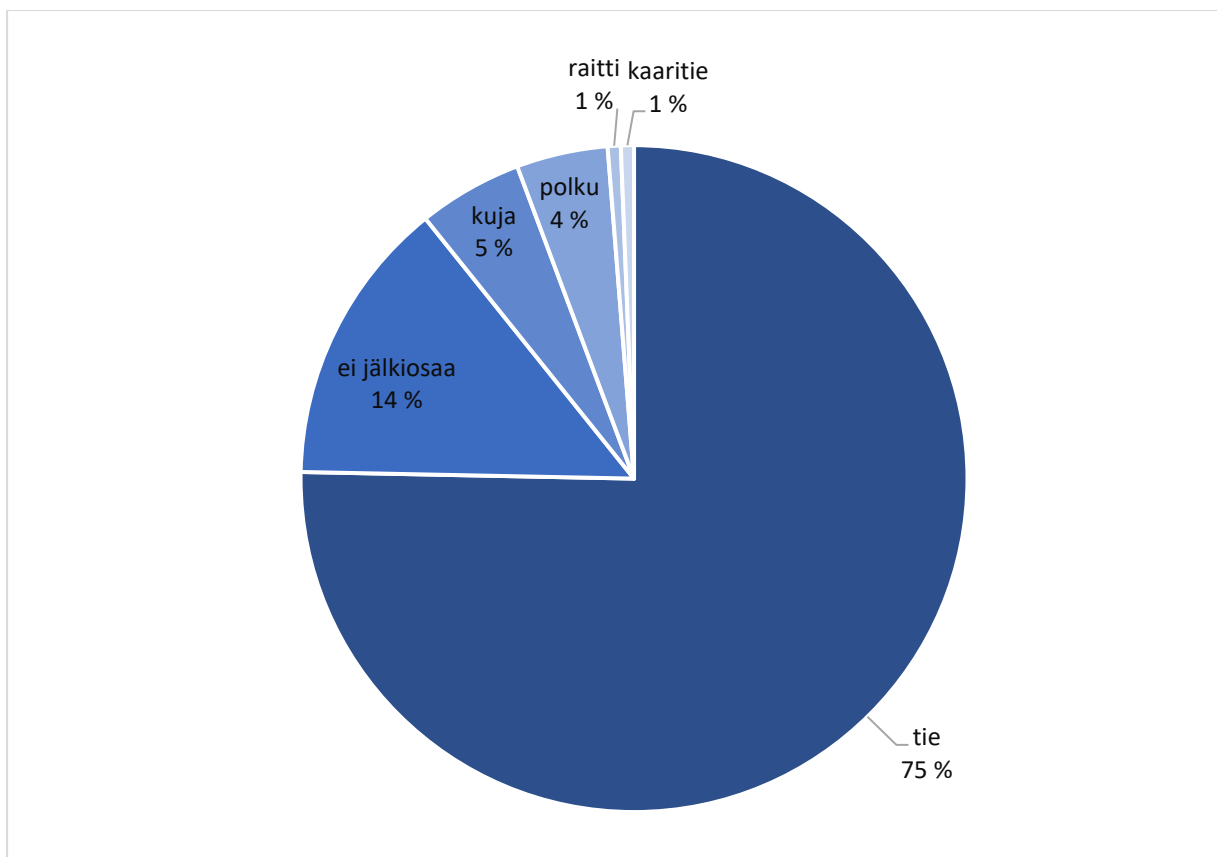
Paimiossa on kuitenkin myös aihepiirejä, joilla on kiistaton yhteys Paimioon. Esimerkiksi Tapiolan väestöalueella sijaitsevalla Lähteenmäen teollisuusalueen kadunnimistöllä on aihepiirinä sähkö, joka viittaa alueen sähköperinteeseen. Esimerkiksi Lähteenmäen teollisuusalueella sijaitsi sähköalaan keskittynyt ammatillinen kurssikeskus (Paimion kunta 1983). Lisäksi alueen lähetyvillä oli Sähkö Lähtenmäki Oy:n toimitilat. Kaiken kaikkiaan sähköaihepiiri tällä alueella on tutkimusalueen aihepiireistä kaikista omakohtaisin.

Uuden Koivulinnan asuinalueen kadunnimistöllä on myös yhteys Paimion historiaan. Kadunnimien aihepiiri on Johanneksen kunta, joka sijaitsi Neuvostoliitolle vuonna 1944 luovutetulla alueella Karjalassa. Tämän kunnan asukkaista yli tuhat asutettiin Paimioon (Erkola ym. 1973: 824). Tämänlaisia alueeseen tai itse Paimioon liittyviä aihepiirinimiä on yhteensä 19.

Teistä kahdeksan on nimetty tien ominaisuuden mukaan. Esimerkiksi Kaaritie on nimetty sen kaarimaisen muodon mukaan. Välitie yhdistää kaksi isompaa tietä: Valkojantien ja Vistantien. Pikkutie on melko lyhyt tie. Saaren alueella sijaitsevat Hietatie ja Moreenitie saattavat viitata teiden alueen maaperään. Kahden kadunnimen alkuperä oli tulkittavissa, mutta ne eivät sopineet mihinkään yllä olevaan ryhmään. Nämä nimet sijoitin siten *Muu*-ryhmään. Tähän ryhmään kuuluu Saaren alueella sijaitseva Haaparinne. Nimi poikkeaa alueen vallitsevasta aihepiiristä, joten nimeämisperuste saattaa aihepiirin sijaan liittyä sijaintiin. Tie sijaitsee rinteellä ja haapa voi kasvaa kyseisellä alueella. Nimi saattaa viitata myös henkilöön. Toinen *Muu*-luokkaan kuuluva kadunnimi on Apilatie, joka viittaa Paimion vaakunassa kuvattuihin apiloihin (Erkola ym. 1973).

4.1.2 Kadunnimien jälkiosat ja entiset nimet

Nimeämisperusteiden lisäksi selvitin Paimion kadunnimien jälkiosien lukumäärän luokittelun avulla (kuva 3). Luokittelusta selvisi, että *tie*-jälkiosa on ylivoimaisesti yleisin jälkiosa; 158 kadunnimestä 119 päättyy *tie*-jälkiosaan. *Tie*-sana ei tutkimusalueella yleensä viittaa mihinkään tietynlaiseen liikenneväylään. Kaikenlaiset liikenneväylät seututiestä pieneen taajamatiehen sisältävät *tie*-jälkiosan.



Kuva 3: Paimion taajaman kadunnimien jälkiosat.

Toiseksi yleisin jälkiosa on *kuja*, joka on kahdeksan Paimion kadunnimen jälkiosa. Paimiossa *kuja* on yleensä suhteellisen pieni liikenneväylä, joka alkaa sitä suuremmasta liikenneväylästä. Poikkeuksena tälle on Kravinkuja, joka on seututie. Muutamassa tapauksessa *kujan* määriteosa on sama kuin sillä liikenneväylällä, josta se haarautuu. Jälkiosista kolmanneksi yleisin on *polku*, joka on seitsemän kadunnimen jälkiosa. Paimiossa *polku* on yleensä pieni taajamassa sijaitseva liikenneväylä. Tämä tutkimus tarkastelee vain kaavateitä, joten kyseessä ei ole kevyelle liikenteelle tarkoitettu kävelypolku. Jälkiosien *tie*, *kuja* ja *polku* lisäksi tutkimusalueella käytetään myös kahta muuta jälkiosaa. Molempien mukaan on nimetty vain yksi liikenneväylä. Yksi näistä jälkiosista on *raitti*, joka on *Naskarlanraitti*-nimisen liikenneväylän jälkiosa.

Kielitoimiston sanakirjan mukaan *raitti* on kylän halki kulkeva tie tai kevyen liikenteen tie taajamassa (Kielitoimiston sanakirja 2024). Molemmat määritelmät osittain sopivat Paimion Naskarlanraittiin. Tutkimusalueella on lisäksi yksi liikenneväylä, jonka jälkiosa on *kaaritie*: Tapionkaaritie. Kyseisen tien muoto on kaari, joten nimen jälkiosa on sopiva.

Tutkimusalueella on 22 tietä, jolla ei ole jälkiosaa. Kadunnimi on siis esimerkiksi pelkkä Lillukka tai Pajulintu eli nimessä ei ole mitään osaa, joka ilmaisee tien tyyppin. Näistä teistä 19 sijaitsee Saaren alueella ja kolme Ylä-Vistan väestöalueella. Saaren alueen jälkiosattomat tiet kuuluvat kaikki Saaren alueen (76) asemakaavaan, kun taas Ylä-Vistan jälkiosattomat tiet kuuluvat Pakurlanmetsän (110) asemakaavaan (Asemakaavan numero kertoo asemakaavan järjestysnumeron. Paimion vahvistetut asemakaavat on numeroitu aikajärjestyksessä). Näitä molempia asemakaavoja yhdistää niiden uutuus; Saaren alueen (76) asemakaava vahvistettiin vuonna 2008, kun taas Pakurlanmetsän (110) asemakaava vahvistettiin vuonna 2019.

Lisäksi poimin Paimion vahvistetuista rakennuskaavoista teiden entiset kaavanimet. Tutkimusalueella on viisi tietä, joiden kaavanimi on muuttunut kaavoitushistorian aikana. (taulukko 1). Näistä entisistä nimistä kolme viittaa kohteeseen, johon tie johti. Husontie johti Huson kylään Kaakkois-Paimiossa, Kalevantie johti Kalevan kylään Koillis-Paimiossa ja Turuntie Turun kaupungin suuntaan. Sähkömiehentien entinen nimi Kairatie luultavasti viittaa Paimion vaakunan kairaelementtiin (Erkola ym. 1973). Vesitorninkujan entisen nimen Viertotien alkuperä on epäselvä.

Taulukko 1: Kadunnimien entiset nimet.

Kadunnimi	Entinen nimi
Iso-livarintie	Husontie
Sähkömiehentie	Kairatie
Alvar Aallon tie	Kalevantie
Paimiontie	Turuntie
Vesitorninkuja	Viertotie

4.2 Paimion nykyiset nimeämiskäytännöt

Paimion kaavoituspäällikkö Jouni Kiimamaan haastattelusta selvisi, että kaavanimien nimeäminen on yleensä yksinkertainen ja pikainen prosessi. Yleisesti kaavanimistä vastaa kaavanlaatija, koska maankäyttörakennuslain mukaan asemakaavassa pitää esittää katujen ja muiden kohteiden nimet. Ympäristölautakunta ja kaupunginhallitus käsittelevät myös kaavaluonnoksia. Näiltä tahoilta saattaa siis tulla muokausehdotuksia. Lisäksi kaupunginhallitus voi erillisellä päätöksellä vaihtaa kadunnimen ilman, että nimeäminen menee läpi koko asemakaavaprosessin.

Kaavoittajana Kiimamaa on laatinut kaavanimiä monella eri tavalla. Ensisijaisesti nimeämisessä aloitetaan jo alueella olemassa olevasta nimistöstä, kuten paikannimistä, historiallisista kohteista ja merkittävistä henkilöistä. Yleensä tämä nimistö loppuu kesken, jolloin kaavanimiä pitää luoda toisin keinoin. Usein tällöin päädytään aihepiirinimien käyttöön. Joskus aihepiirinimet keksitään tyhjästä, toisinaan ne perustuvat esimerkiksi nimettävän alueen ympäristöön. Yksittäisiä kaavanimiä voi keksiä myös olemassa olevista kaavanimistä. Esimerkiksi tielle, joka alkaa Jokitieltä, voidaan antaa nimeksi Jokikuja tai -väylä. Nimen/nimistön takana voi olla myös valtuustoaloite. Lisäksi kaavanimistö voi usein heijastaa sitä, mitä alueelle suunnitellaan. Koska suunnitelmat eivät aina toteudu, kaava-alueen rakennettu ympäristö ja sen nimistö eivät välttämättä aina täsmää.

Paimion kaavanimistön nimeämisprosessi on tyypillinen sen kokoiselle kunnalle. Paimiolla ei ole ollut erillistä nimitoimikuntaa Kiimamaan aikana. Vain Naantalissa oli erillinen nimistötoimikunta niistä kunnista, joissa hän on toiminut. Tämä nimistötoimikunta laati kaavalle nimistön, jonka jälkeen nimistöstä tiedotettiin kaavoittajalle kaavaan lisäämistä varten. Paimiossa sen sijaan kaavanimistön laatii tällä hetkellä kaavoittaja itse, yleensä ilman huomionarvoista selvitystyötä. Kiimamaan mukaan tämä käytäntö on normaali, eikä Paimio sen mukaan eroa muista samankokoisista kunnista. Sen sijaan isoissa kunnissa kaavanimistö suunnitellaan paljon tarkemmin. Tämä johtuu ainakin osittain siitä, että nimettäviä teitä on niin paljon, joten nimeäminen on tehtävä huolellisesti. Nimeäminen tapahtuu yleensä myös kaavoitukseen loppuvaiheessa. Monesti vielä kaavaluonnoksessa katujen nimet ovat ”Katu X”, ”Katu Y” ja niin edelleen. Kaiken kaikkiaan Paimion kaupungin kaavanimistön nimeämisprosessi on nykyään yhden henkilön toteuttama pikainen prosessi, jolle ei ole varattu merkittävästi voimavaroja.

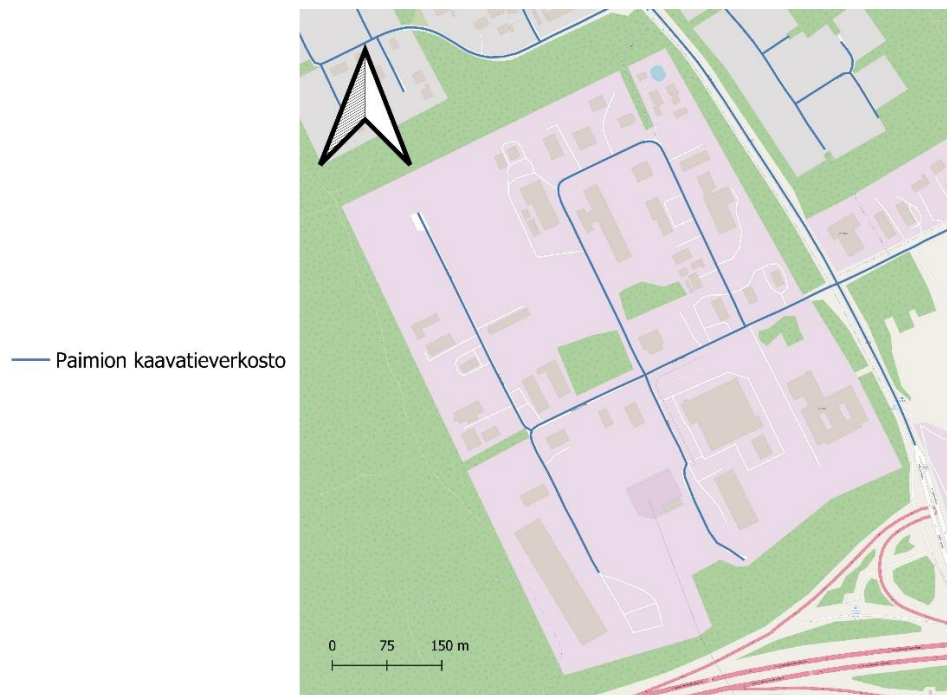
4.3 Nimistötason toteutus Paimion kaupungin karttapalvelussa

Paimion paikkatietopäällikkö Virpi Lindvall on vastuussa muun muassa Paimion kartta- ja paikkatietopalvelun ylläpitämisestä. Karttapalvelu on Paimion julkinen karttapalvelu, kun taas paikkatietopalvelu on saatavilla vain Paimion kaupungin työntekijöille. Nykyinen Paimion karttapalvelu otettiin käyttöön vuonna 2014. Karttapalvelun tarjoaa SitoWisen toimittama Louhi-kuntapalvelin, jota Paimion lisäksi hyödyntää esimerkiksi Helsingin kaupunki. Helsingin karttapalvelussa on hyvin laaja nimistötaso. Nimistötason kohteiden ominaisuustietolaatikoissa kerrotaan esimerkiksi kadunnimen suomenkielinen ja ruotsinkielinen nimi, kohteen laji, kaupunginosa, nimeämisperuste, ensimmäinen käsittely- ja vahvistuspäivämäärä sekä muuta lisätietoa kadunnimestä. Lindvallin mukaan Paimion karttapalvelussa voisi ongelmitta olla teknisesti samanlainen nimistötaso. Hän kuitenkin sanoi, että Helsingillä on paljon enemmän resursseja tuottaa tämänlaisia tasoja. Tekniseltä kannalta kuitenkin Helsingin toteutus on yksinkertainen ja helposti toteutettavissa.

Nimistötason luomiselle Paimion karttapalveluun on jonkin verran kysyntää. Lindvallin mukaan sen kaltaista palvelua on pyydetty ja Lindvall itse haluaisi myös nimistötason, jossa olisi tietoa kohteiden vanhoista nimistä. Hänen mukaan Paimiossa usein viitataan esimerkiksi vanhaan kirjastoon, joten tieto vanhoista nimistä auttaisi uusia asukkaita. Nimistötasossa voisi olla kadunnimien lisäksi puistonnimet, koska niitä parhaillaan myös nimetään. Lindvall antoi myös neuvoja esimerkkialueen luomiseen, jonka tulokset esitän seuraavaksi.

4.4 Esimerkkialue paikkatieto-ohjelmistossa

Tutkielmaa varten laadin QGIS-paikkatieto-ohjelmistolla esimerkkialueen, jolla havainnollistan nimistötason visuaalista toteutusta karttapalvelussa. Esimerkkialue on Lähteenmäen teollisuusalue Tapiolan väestöalueen eteläosassa (kuva 4). Esimerkissäni jokainen kaavatie esiintyy sinisenä vektorina.



Kuva 4: Nimistötason visuaalista toteutusta demonstroiva esimerkkialue Tapiolan väestöalueen eteläosassa (Lähteet: OpenStreetMap 2024; Paimion katurekisteri 2023).

Kun vektoria painaa hiirellä, karttapalveluun tulee esiin ominaisuustietolaatikko, jossa on tietoa kadusta ja sen nimestä (kuva 5). Laatikossa on tieto kadunnimestä, väestöalueesta, nimeämisperusteesta, mahdollisesta aikaisemmasta virallisesta nimestä, alueen asemakaavasta ja sen vahvistuspäivämäärästä, lisätietoa kadunnimestä ja nimeämisperusteen mahdollinen lähdetieto.

Kadunnimi	Sähkömiehentie
Peruste	Aihepiiri
Kaava	Lähteenmäen teollisuusalue (63)
Lisätieto	Teemana Paimion sähköperinne. Tien lähistöllä oli sähköalaan keskittynyt ammatillinen kurssikeskus
Lähde	Paimion kunnan kunnalliskertomus vuodelta 1982 (1982); Kunnanhallitus II:2, Cc5:2, Muiden toimikuntien ja työryhmien pöytäkirjat 1981-
Aik. nimi	Kairatie
Vahv.	15.3.1999
Väestöal	Tapiola

Kuva 5: Ominaisuustietolaatikon sisältämät tiedot.

5 Keskustelu

5.1 Tulosten tarkastelu

5.1.1 Nimeämisperusteet

Suorittamani paikannimien luokittelu oli melko suoraviivaista. Erikoisin *paikannimi*-ryhmään luokiteltu kadunnimi on kuitenkin Siltasuontie. Kyseinen nimi todennäköisesti viittaa *Siltasuon*-paikannimeen, joka sijaitsee Maljamäen kylässä, muutama kilometri etelään itse Siltasuontiestä. Kuten teoreettisessa viitekehyksessä todettiin, kadunnimien nimeämistä paikannimen mukaan kannattaa välttää, jos kohteiden välillä on merkittävä etäisyys. Tulkitsin yhteyden olevan kuitenkin suhteellisen todennäköinen. Vaikka nykyään Siltasuontien ja Siltasuon välissä on runsaasti rakennettua ympäristöä, aikanaan niiden välinen alue oli hyvin autio (Pitäjän kartta 1:20 000 1923). Tämä rakennetun ympäristön puute tekee todennäköisemmäksi sen, että kadunnimen alue ja paikannimen alue kuuluivat aikanaan samaan, niin sanottuun vaikutuspiiriin.

Tutkielmassa selvitin, että tutkimusalueella on useita paikannimiä, joita ei ole käytetty kadunnimistössä. Tämän voisi tulkita niin, että Paimion kunta/kaupunki ei ole hyödyntänyt paikallista nimistöä niin tehokkaasti kuin se olisi voinut. Mielestäni tämä pätee toisiin käyttämättömiin paikannimiin, toisiin ei. Esimerkiksi Kriivarin väestöalueella sijaitsevat paikannimet Hurme ja Lehtilä molemmat sijaitsevat alueella, jossa on nimetty katuja aihepiireillä. Näitä paikannimiä voisi siis käyttää alueen isoimpien teiden nimeämiseen. Sen sijaan Silkkilä, joka teknisesti on tutkimusalueella, sijaitsee melko kaukana Paimion kaavatiestöstä. Mielestäni ei siis olisi järkevää nimetä tietä Silkkilän mukaan. Kaiken kaikkiaan paikannimiä kannattaa käyttää teiden nimeämiseen. Se ei kuitenkaan ole välttämätöntä, erityisesti jos nimi olisi epäluonteva tai harhaanjohtava.

Kuten tuloksissa totesin, henkilöryhmän kadunnimet on nimetty paimiolaisten henkilöiden mukaan. Minun tulkintani on, että nämä nimet ovat suurimmaksi osaksi muistonimiä. Jos näin on, muistonimiä ei ole aina annettu suositusten mukaisesti. Esimerkiksi Akuntie on nimetty August Pyölniitun mukaan, joka oli paimiolainen pienviljelijä, kirjoittaja ja itseoppinut tiedemies (August Pyölniitun... 2024). Akuntie kaavoitettiin lopullisesti Paimion asemakaavaan vuonna 1978. August Pyölniittu kuitenkin kuoli vasta vuonna 1979. Tien nimeäminen Pyölniitun mukaan oli siis vastaan Kotimaisten kielten keskuksen suosituksia (Muistonimet ja... 2023). Samojen suositusten mukaan muistonimistä ei myöskään pitäisi

muodostaa ryhmittymiä tietyille alueelle. Näin on kuitenkin tehty Etelä-Kriivarissa, jossa suurin osa nimistä perustuu paimiolaisiin henkilöihin.

Aihepiiriin perustuvien kadunnimien määrä on tulkinnanvarainen, koska olisin voinut myös luokitella jotkut kadunnimet *rakennuskulttuuri*-ryhmään. Esimerkiksi Itä-Vistalla ja Pohjois-Kriivarissa sijaitsevat teollisuuden mukaan nimetyt tiet voisi luokitella rakennuskulttuuriin perustuviksi, koska ne sijaitsevat teollisuusalueella. Itse nimet ovat kuitenkin vain yleisiä teollisuusnimiä, eivätkä ne perustu mihinkään tiettyyn teollisuuteen sillä alueella. Sen sijaan esimerkiksi Sahatie ja Sirkkelikuja selvästi viittaavat alueella sijainneeseen Paimion saahan. Lisäksi päätin luokitella kaikki henkilöön perustuvat kadunnimet omaan ryhmään, vaikka henkilönimet ovat yleinen kadunnimissä käytetty aihepiiri (Huppunen 2015). Päätin näin, koska suurin osa henkilönimien mukaan nimetyistä teistä ei muodosta mitään tiettyä aihepiiriä tietyllä alueella. Esimerkiksi Alvar Aallon tie ei aiheenmukaisesti liity alueen muihin *henkilö*-ryhmän kadunnimiin. Nuppulantie ja Kostilantie taas sijaitsevat alueilla, joissa ei ole muita *henkilö*-ryhmään kuuluvia kadunnimiä. *Aihepiiri*-ryhmään luokittelu toimisi oikeastaan vain Kriivarin eteläosassa, jossa on ryhmittymä paimiolaisten henkilöiden mukaan nimettyjä teitä. Edellisessä kappaleessa kuitenkin totesin, että kyseinen nimeämistapa ei noudata Kotimaisten kielten keskuksen suosituksia.

Aihepiiri-ryhmä on kaikista yleisin ryhmä tutkimusalueella; 46 % tutkimusalueen kadunnimistä kuuluu *aihepiiri*-ryhmään. Tämä ei ole yllättävä tulos. Kyseinen osuus on pienempi kuin Helsingissä, jossa aihepiirinimet muodostavat noin 66 % kadunnimistä (Carpelan & Schulman 1996: 51). Se on kuitenkin suurempi kuin Joutsan keskustaajamassa, jonka kadunnimistössä on vain muutama aihepiirinimi (Rajahonka 2012). Joutsan kadunnimistössä ei myöskään ole yhtäkään yleisaihepiirinimeä. Tutkimusalueellani sen sijaan noin 74 % *aihepiiri*-ryhmään kuuluvista nimistä on yleisaihepiirinimiä. Kaiken kaikkiaan tulos on sopiva suhteessa Paimion asukaslukuun ja taajama-asteeseen.

Viimeiset huomionarvoiset kadunnimet ovat Moreenitie ja Hietatie Saaren alueella. Nämä nimet saattavat viitata alueen maaperään. Geologian tutkimuskeskuksen *Maankamara*-karttapalvelu vaikuttaa myös tukevan tätä tulkintaa. (Maankamara 2024). Teiden alueen maaperä koostuu hiekkamoreenista, rantakerrostumasta ja jäätikköjokimuodostumista. Moreenin ja hiedan esiintyminen alueella on siis todennäköistä.

5.1.2 Kadunnimien jälkiosat

Katujen jälkiosien tarkasteltu tuotti myös kiinnostavia tuloksia. Kaikista yllättävin tulos on, että tutkimusalueella ei ole yhtäkään *katu*-jälkiosaista liikenneväylää. *Katu* on todellisesti yleisin kadunnimen jälkiosa Suomen kaupungeissa. Esimerkiksi Meri Malisen (2012) laatimassa vertailuaineistossa, jossa on kymmenen kaupunkia Kuopiosta Raaseporiin, *katu*-jälkiosan osuus kaikista jälkiosista on noin 80 %. Meri Malinen tutki Pro gradu -tutkielmassaan Hämeenlinnan kadunnimiä. Hämeenlinnan keskustan lisäksi tutkielma tarkastelee Vuorentaan aluetta, joka on osittain taajamaa, osittain haja-asutusaluetta. Tutkielmassa selvisi, että noin puolet (53 %) Vuorentaan kadunnimistä loppuvat *tie*-jälkiosaan. Vaikka Vuorentaa on osittain haja-asutusaluetta, *tie*-jälkiosan osuus on silti pienempi kuin tutkimusalueellani, jossa se on noin 75 %. Tietenkin Paimio on kaikkia yllä mainitun vertailuaineiston kuntia pienempi, mutta *katu*-jälkiosan täysi puute, ja siten *tie*-jälkiosan yleisyys, on silti melko erikoista. *Katu*-jälkiosan puutteen syitä on kuitenkin vaikea pohtia, koska tietoa Paimion kaavanimien nimeämisestä on vähän.

Jälkiosattomien kadunnimien suhteellinen yleisyys Paimiossa on myös erikoista. Esimerkiksi Hämeenlinnan keskustassa ja Vuorentaan alueella sekä Joutsan keskustaajamassa ei ole yhtään kadunnimeä, jolla ei ole jälkiosaa (Malinen 2012; Rajahonka 2012: 33). Toisaalta tämä ei välttämättä enää pidä paikkaansa, koska molempien alueiden tutkimukset tehtiin vuonna 2012. Erikoisuuden lisäksi sellaiset kadunnimet ovat vastaan Kotimaisten kielten keskuksen suosituksia, koska niiden käyttö voi olla vaikeaa (Tiennimien... 2023).

5.1.3 Paimion kadunnimien nimeämisen ja arkistoinnin pohdinta

Kaavoituspäällikkö Jouni Kiimamaan esittämät näkökulmat sopivat yhteen sekä Paimion kadunnimistön että muiden Paimion nimeämiskäytänteisiin liittyvien lähteiden kanssa. Minusta yksi tutkimuksen merkittävimmistä johtopäätöksistä on, että Paimion kaavateiden nimeämistä on arkistoitu puutteellisesti. Tämän johtopäätöksen voi vetää Kiimamaan haastattelusta, kaikista tutkimistani lähteistä ja itse tutkimusprosessista. Virallista lähdeaineistoa nimeämisperusteille ei juurikaan ole ja muuta lähdeaineistoa on myös vähän tai ainakin vaikea löytää. Muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta minun piti luokitella suurimman osan kadunnimistä omaa tulkintaani käyttäen. Kun aloitin tutkimusta, oletin, että löytäisin virallisista asiakirjoista kadunnimien nimeämisperusteet. Kun en näitä löytänyt, minun piti toteuttaa tutkimus ensin tulkitsemalla ja sitten luokittelemalla kadunnimet. Tietenkin arkistomateriaalien

tarkastelu olisi myös vaatinut minulta jonkin verran tulkintatyötä. Vaikka minulla olisi ollut käytettävissä enemmän arkistomateriaalia, minun olisi kuitenkin pitänyt käyttää tulkintaa niiden analysoinnissa.

Virallisten aineistojen puute kuitenkin heijastaa Paimion kaavanimistön nimeämiskäytänteitä. Paimion kaupungilla ei ole ollut pysyvää nimitoimikuntaa tai sen kaltaista tahoa. Paimiossa on ollut 1960–1980-luvuilla useita väliaikaisia nimitoimikuntia, mutta näiden toimikuntien arkistoiduista asiakirjoista löytyi tietoa vain Lähteenmäen teollisuusalueen kaavanimistöstä (Paimion kunta/kaupunki 1971 ym.). Viime vuosikymmenen aikana Paimion asemakaavaselostuksiin on lisätty *Asemakaavan kuvaus* -otsikon alle *Nimistö*-alaotsikko. Tässä alaotsikossa on kuitenkin selostettu vain, mitkä nimet tulevat uuden asemakaavan mukana. Nimeämisperusteita ei selitetä mitenkään. Tietoa nimeämisperusteista kuitenkin saattaa olla olemassa Paimion kaupungin ulkopuolella. Esimerkiksi suurin osa Paimion asemakaavoista on Suunnittelukeskus Oy:n laatimia. En kuitenkaan ehtinyt tutkia kyseisen yhtiön asiakirjoja.

Jouni Kiimamaa totesi haastattelussaan, että nimeäminen on pikainen prosessi, joka useimmiten tehdään aivan kaavoitusprosessin loppuvaiheessa. Nimeämisprosessi on itse asiassa siis yksinkertaistunut verrattuna 1900-lukuun, koska on siirrytty 5–7 hengen tilapäisen nimitoimikunnan ehdotuksesta yhden hengen ehdotukseen. On mahdollista, että katujen nimeämisen merkitys on vähentynyt ajan kuluessa, jonka takia resursseja ei enää kohdenneta nimitoimikuntien valitsemiseen.

Kaiken kaikkiaan Paimion kaupungin asiakirjoissa oli hyvin vähän antimia ensimmäiselle tutkimuskysymykselle. Tämänlainen vaillinainen arkistointi menee myös selvästi vastoin Kotimaisten kielten keskuksen suosituksia (Tiennimien... 2023). Siitä huolimatta nämä nimeämiskäytänteet eivät kuitenkaan ole epätyypillisiä. Kuten Kiimamaa totesi haastattelussaan, Paimion nimeämiskäytänteet ovat normaaleja noin 10 000 asukkaalle kokoiselle kunnalle. Tämä taas toisaalta tukee ajatusta, että Suomen nimeämiskäytänteet eivät vastaa kansainvälisiä standardeja (Louhivaara 1999: 13).

Joillain nimeämisen osa-alueilla Paimio on kuitenkin suoriutunut hyvin. Nimeämisessä on yleisesti otettu hyvin mukaan asukkaiden kanta. Koivulinnan asemakaavan nimistö perustuu valtuustoaloitteeseen. Lisäksi Lähteenmäen teollisuusalueen nimistön sähköteema pohjautuu Kunnallislehdessä julkaistuun juttuun (Paimion nimitoimikunta 1983). Lopulta Paimiolla ei kuitenkaan ole tarpeeksi resursseja nimitoimikunnalle ja ylipäätään järjestäytyneeseen nimeämiseen, eikä Paimion kokoisella kunnalla välttämättä edes ole tarvetta resursoida

nimeämistä, kuten esimerkiksi Helsingillä ja Turulla, joilla on hyvin paljon nimettäviä teitä (Nimistötoimikunta 2024; Nimistötoimikunnan asettaminen... 2024).

5.1.4 Kadunnimistön esittäminen karttapalvelussa

Omien nimitoimikuntien lisäksi sekä Helsingillä että Turulla on omissa karttapalveluissaan laajat nimistötasot. Turun nimistötasossa on muun muassa tieto tien suomalaisesta ja ruotsalaisesta nimestä, nimilajista (katu, kevytliikennekatu, ynnä muuta), kaupunginosasta/kylästä sekä *lisätiedot*-kohta nimeämisperusteelle ja muulle lisätiedolle. Helsingissä on kaikkien näiden tietojen lisäksi tietoa tien ensimmäisestä käsittelyajasta ja vahvistuspäivämäärästä, sekä tien entisestä nimestä. Helsingin nimistötasossa on teiden lisäksi selitetty esimerkiksi myös puistojen, vesistökohteiden, saarien, rakennusten, pysäkkien, asemien, satamien, kaupunginosien ja kortteleiden nimet. Kyseessä on siis hyvin laaja nimistötaso, jonka tuottamiseen suurin osa Suomen kunnista ei kykene. Paimiossa kuitenkin nimistötason voi toteuttaa paikkakunnan kokoon sopivalla mittakaavalla. Minä itse käytän tuloksissa esittämässäni esimerkissä monia Turun ja Helsingin nimistötasojen käyttämiä ominaisuustietolaatikon kohtia. Paikkatietopäällikkö Virpi Lindvallin haastattelusta tuli ilmi, että nimistötason toteuttaminen ei tuota mitään teknisiä haasteita; sen toteutus olisi itse asiassa hyvin yksinkertainen. Nimistötasolle on jonkin verran kysyntää ja Lindvall itse myös haluaisi sellaisen Paimion karttapalveluun. Toisaalta Lindvall totesi: ”Toivoisin, että Paimion karttapalvelu olisi tunnetumpi, ja että sitä käytettäisiin enemmän”. Vaikka siis nimistötasolle olisi kysyntää, se on määrällisesti pientä. Nimistötason lisääminen voisi tietenkin lisätä Paimion asukkaiden mielenkiintoa karttapalvelua kohtaan.

Haastattelun perusteella loin esimerkialueen, joka demonstroi nimistötason toteuttamista karttapalvelussa. Kuten luvussa 3.2.2 kerroin, loin itse asiassa karttatason, johon kuuluu kaikki tutkimusalueeni kaavatiet kaikkine ominaisuustietoineen. Esitin tuloksen kuitenkin esimerkialueena. Se oli kuitenkin myös ongelmallinen visualisointi. Esimerkiksi QGIS:n attribuuttitaulukon sarakkeiden otsikoissa on kymmenen merkin merkkiraja, joten en voinut esittää ominaisuustietolaatikkoon haluamillani otsikoilla. Tämä ei kuitenkaan haittaa toteutusta Paimion karttapalvelussa, jossa Lindvallin mukaan ominaisuustietolaatikon otsikoilla ei ole merkkirajaa. Nimistötasoa on myös vaikea havainnollistaa kuvalla, koska kuvan kautta nimistötasoa ei voi käyttää ja tutkia kuten varsinaisessa karttapalvelunäkymässä. Demonstraatiotani voisi myös parantaa sijoittamalla kuvia ominaisuustietolaatikkoon, mikä auttaisi havainnollistamaan tiettyjen kadunnimien taustaa. Itse karttataso olisi kuitenkin helppo

siirtää Paimion karttapalveluun, koska monet Paimion karttapalvelun tasot muokataan ja on luotu QGIS-paikkatieto-ohjelmistolla. QGIS:stä tasot julkaistaan karttapalveluun Geoserverin kautta.

5.2 Tutkimuksen tarkkuus ja jatkotutkimuksen mahdollisuudet

Kuten olen tuonut useamman kerran esiin tässä tutkielmassa, Paimion kadunnimien nimeämisperusteiden puutteellinen arkistointi tekee tietyistä tuloksista hyvinkin tulkinnanvaraisia. Tämä luonnollisesti haittaa tutkimuksen tarkkuutta. Toisaalta suuri osa kadunnimistä kuului ilmiselvästi tiettyyn ryhmään, joten monissa tapauksissa syvälliselle tulkinnalle ei ollut tarvetta. Tutkimuksen tarkkuutta haittaa kuitenkin myös se, että kaikki Paimion kaavatiet eivät kuulu tutkimusalueeseen. Monet väestöalueet eivät ole osa tutkimusaluetta, minkä takia vain noin 50 % Paimion kaavatienimistä kuuluu tutkimusalueeseen. Tutkimukseni antama kokonaiskuva Paimion kadunnimistöstä on siis vaillinainen. Lopuksi tutkimuksen tarkkuutta haittaa se, että minulla ei ollut mahdollisuutta käydä läpi kaikkia mahdollisesti hyödyllisiä asiakirjoja. Esimerkiksi Suunnittelukeskus Oy:llä saattaa olla hallussaan asiakirjoja, joissa on tietoa Paimion kadunnimien nimeämisperusteista. Kunnallislehdistä saattaa myös löytyä monia muita juttuja, joissa käsitellään Paimion kadunnimistöä. Tätä tutkielmaa varten tutkitut Kunnallislehdet on erittäin pieni osuus kaikista arkistoiduista Kunnallislehdistä. Minulla lopulta riitti tutkielman aikana aikaa tutkia vain Paimion kaupungin arkistoon talletetut keskeiset asiakirjat.

Paimion kadunnimien jatkotutkimuksen prioriteetti on tutkia loput noin 50 % kaavatienimistä, joita ei tutkittu tässä tutkielmassa. Tutkimusalueen ulkopuolisten kadunnimien nimeämisperusteet ovat aivan yhtä tärkeitä selvittää kuin niiden kadunnimien nimeämisperusteet, jotka tässä tutkimuksessa selvitin. Jatkotutkimuksen olisi myös hyvä tutkia syvällisemmin Paimion nimeämiskäytänteitä kautta sen kaavoitushistorian. Näin saisimme nykyistä paremman ymmärryksen siitä, mihin nimeämispäätökset perustuvat. Tämän voisi ainakin toteuttaa haastattelemalla mahdollisuuksien mukaan henkilöitä, jotka olivat aikoinaan mukana Paimion teiden nimeämisprosessissa. Jatkotutkimus voisi myös kohdistua muihin Paimion paikannimiin, kuten puistojen ja kävelypolkujen nimiin sekä esimerkiksi haja-asutusalueiden tiennimiin.

Lähteet

Aineistot (2024) Kotimaisten kielten keskus, Helsinki 5.4.2024.

<https://www.kotus.fi/aineistot>

Ainiala, T. (2005) Tutkimuskohteena kaupunkinimistö. Teoksessa Ainiala, T. (toim.)

Kaupungin nimet: Kymmenen kirjoitusta kaupunkinimistöstä 10–25. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 134.

Ainiala, T., Sjöblom, P., & Saarelma, M. (2008). *Nimistöntutkimuksen perusteet*. (Tietolipas; No. 221). Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Ainiala, T. (2020) Nimistöntutkimus. Teoksessa Luodonpää-Manni, M., Hamunen, M., Konstenius, R., Miestamo, M., Nikanne, U. & Sinnemäki, K. (toim.) *Kielentutkimuksen menetelmiä IV*, 800–830. Suomen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.

<https://doi.org/10.21435/skst.1457>

August Pyölniitun museo (2024) Paimion kaupunki. <https://www.paimio.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/museot/august-pyolniiitun-museo/> 5.4.2024.

Carpelan, A. & Schulman, H. (1996) *Helsinki kadunnimissä*. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 13/1996.

Davosin julistus (2018) Kulttuuriministereiden kokous 20.-22.1.2018.

<https://davosdeclaration2018.ch/de/>

Erkola, T., Von Hertzen, E. & Innamaa, K. (1973) *Paimion historia*. Paimion kunta ja Paimion seurakunta, Paimio.

Hallinnolliset aluejaot 1:10 000. Maanmittauslaitos, Helsinki 2024.

Heikinheimo, M. (2018) Paimio Sanatorium under Construction. *Arts* 2018 7(4) 78–96.

<https://doi.org/10.3390/arts7040078>

Hoffman, K. & Walden, J. (2008) Suomen talouselämän vaikuttajat -verkkojulkaisu. *Studia Biographica* 8. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.

<https://biografiasampo.fi/henkilo/p11064>

Huppunen, E. (2015) Katujen aihepiirinimet Turussa ja Porissa. Pro gradu –tutkielma. Turun yliopisto, kieli- ja käännöstieteiden laitos.

Jalo, H. (1999) Viljelyyn ja maankäyttöön liittyvät apellatiivit Paimion viljelysnimissä. Pro gradu –tutkielma. Turun yliopisto, suomalaisen ja yleisen kielitieteen laitos.

<http://hdl.handle.net/10138/150152>

Jokipuisto (2024) Paimion kaupunki. <https://www.paimio.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/liikunta-ja-ulkoilu/ulkoliikunta/jokipuisto/> 4.4.2024.

Kadunnimet ja muut kaavanimet (2023) Kotimaisten kielten keskus, Helsinki.

<https://kielitoimistonohjepankki.fi/ohje/kadunnimet-ja-muut-kaavanimet/> 4.4.2024.

Kahdenlaisia paikannimiä: perinnäisiä ja suunniteltuja (2023) Kotimaisten kielten keskus,

Helsinki. <https://kielitoimistonohjepankki.fi/hno/perustietoa-julkishallinnon-nimien-suunnittelusta/kahdenlaisia-paikannimia-perinnaisia-ja-suunniteltuja/> 4.4.2024.

Kepsu, S. (2021) *Varsinais-Suomen kylännimet*. Kotimaisten kielten keskuksen verkkojulkaisuja 68.

Kepsu, S. (2023) *Satakunnan kylännimet*. Kotimaisten kielten keskuksen verkkojulkaisuja 75. https://www.kotus.fi/julkaisut/nimijulkaisut/satakunnan_kylannimet 5.4.2024.

Kesti, M. (2017) Hirviömäisiä teitä, rivoja mäkiä ja varkaita. 26.9.2017. Kunnallislehti 101(73) 8–9.

Kielitoimiston sanakirja (2024). Kotimaisten kielten keskus, Helsinki.

<https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/raitti?searchMode=all> 5.4.2024.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus (2007) *Suomalainen paikannimikirja*. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 146.

Kunnallislehti (1982) Ideapulaa ei ole: Nimet kaavateille syntyvät helposti. 25.10.1982. Kunnallislehti 66(82) 9–10.

Kuntaliitto (2020) *Kunnan osoitejärjestelmä*. Suomen Kuntaliitto, Helsinki.

<https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2020/2064-kunnan-osoitejarjestelma-ohjeet-ja-suositus>

Kuntien ja kielisuhdeluokituksen 2022 välinen luokitusavain. Tilastokeskus, Helsinki.

https://www.stat.fi/fi/luokitukset/cormaps/kunta_1_20220101%23kielisuhde_1_20220101/

Kuntien avainluvut 1987–2022. Tilastokeskus, Helsinki.

https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/Kuntien_avainluvut/Kuntien_avainluvut_2023/kuntien_avainluvut_2023_aikasarja.px/

Kuntsari (2024) Kunnallislehti, Paimio. <https://www.kuntsari.fi/> 5.4.2024.

Käsityömuseo Miila (2024) Paimion kaupunki. <https://www.paimio.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/museot/kasityomuseo-miila/> 7.4.2024.

Lehikoinen, L. (1983) Näkökulmia kadunnimistöön. *Virittäjä*, 87(2) 292–296.

<https://journal.fi/virittaja/article/view/37772>

Louhivaara, M. (1999) *Tampereen kadunnimet*. Tampereen museoiden julkaisuja.

Maankamara (2024) Geologian tutkimuskeskus, Espoo.

<https://gtkdata.gtk.fi/maankamara/> 5.4.2024.

- Malinen, M. (2012) Menschikovinkadulta Muonamiehentielle – tutkielma Hämeenlinnan keskustan ja Vuorentaan kadunnimistä. Pro gradu –tutkielma. Tampereen yliopisto, kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö. <https://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-22518>
- Miten lainsäädäntö ohjaa nimenantoa? (2023) Kotimaisten kielten keskus, Helsinki. <https://kielitoimistonohjepankki.fi/hno/perustietoa-julkishallinnon-nimien-suunnittelusta/miten-lainsaadanto-ohjaa-nimenantoa/> 5.4.2024.
- Muistonimet ja nimikkopaikat (2023) Kotimaisten kielten keskus, Helsinki. <https://kielitoimistonohjepankki.fi/hno/tiennimien-ja-kaavanimien-suunnittelu/muistonimet-ja-nimikkopaikat/> 5.4.2024.
- Nimisampo: nimistöntutkijan työpöytä ja linkitetyn paikkatiedon infrastruktuuri (2024). Semantic Computing Research Group, Espoo. <https://seco.cs.aalto.fi/projects/nimisampo/> 5.4.2024.
- Nimistötoimikunta (2024) Turun kaupunki. <https://www.turku.fi/nimistotoimikunta> 5.4.2024.
- Nimistötoimikunnan asettaminen toimikaudeksi 2023–2025 (2024) Helsingin kaupunki. <https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2023-007602> 5.4.2024.
- Ohjeet (2024) Kotimaisten kielten keskus, Helsinki. <https://www.kotus.fi/ohjeet> 5.4.2024.
- OpenStreetMap*. Openstreetmap.org, 2024.
- Organisaatio (2024) Kotimaisten kielten keskus, Helsinki. <https://www.kotus.fi/kotus/organisaatio> 6.4.2024.
- Paimion 700 –juhluvuosi (2024) Paimion kaupunki. <https://www.paimio.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/tapahtumat/paimio-700-juhluvuosi/> 5.4.2024.
- Paimion historia (2024) Paimion kaupunki. <https://www.paimio.fi/kaupunki-ja-hallinto/tietoa-paimiosta/paimion-historia/> 4.4.2024.
- Paimion katurekisteri*. Digi- ja väestötietovirasto, 2023. <https://www.avoindata.fi/data/fi/dataset/paimion-katurekisteri>
- Paimion kunta (1983) *Paimion kunnan kunnalliskertomus vuodelta 1982*. Paimion kunnalliskertomukset.
- Paimion kunta/kaupunki (1971–2023) *Paimion kunnan/kaupungin kunnalliskertomukset vuodelta 1970–2022*. Paimion kunnalliskertomukset.
- Paimion kuntakortti (2024). MDI, Seinäjoki. <https://www.paimio.fi/kaupunki-ja-hallinto/tietoa-paimiosta/>
- Paimion nimitoimikunta (1983). Kunnanhallitus II:2, Cc5:2, Muiden toimikuntien ja työryhmien pöytäkirjat 1981-.

Pitäjän kartta 1:20 000, Maanmittauslaitos, Helsinki 1923.

<https://digi.kansalliskirjasto.fi/teos/binding/1965564?page=2>

Tiennimien ja kaavanimien suunnittelun periaatteet (2023) Kotimaisten kielten keskus,

Helsinki. [https://kielitoimistonohjepankki.fi/hno/tiennimien-ja-kaavanimien-](https://kielitoimistonohjepankki.fi/hno/tiennimien-ja-kaavanimien-suunnittelu/tiennimien-ja-kaavanimien-suunnittelun-periaatteet/)

[suunnittelu/tiennimien-ja-kaavanimien-suunnittelun-periaatteet/](https://kielitoimistonohjepankki.fi/hno/tiennimien-ja-kaavanimien-suunnittelu/tiennimien-ja-kaavanimien-suunnittelun-periaatteet/) 5.4.2024.

Tieosoiteverkko. Väylävirasto, 2024. <https://suomenvaylat.vayla.fi/>

Tort-Donada, J. (2010) Some Reflections on the Relation between Toponymy and Geography.

Onoma 45(2010) 253–276. <https://doi.org/10.2143/ONO.45.0.2182826>

Tytti, R. (2012) Joutsan keskustaajaman nimistömaisema. Pro gradu –tutkielma. Jyväskylän

yliopisto, kielten laitos. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201206111845>

Liitteet

Liite 1. Kaavoituspäällikön haastattelurunko

Esittele itsesi, koulutustaustasi, työurasi.

Mihin eri kuntiin olet kaavoittanut?

Mikä on kaavoituspäällikön rooli katujen nimeämisessä?

Uuden asuinalueen kadunnimien nimeämiseen käytetään usein aihepiirinimeämistä, eli kuin tietyllä alueella kaikki tai suurin osa kadunnimistä on nimetty jonkin aihepiirin mukaan, kuten puiden tai lintujen. Koivulinnan uudessa asemakaavan kadunnimien taustalla on ilmeisesti ollut valtuustoaloite. Millä muilla menetelmillä on päätetty alueiden temaattisesta nimeämisestä?

Kun aletaan nimeämään uutta aluetta, lähdetäänkö aina liikkeelle alueen vanhasta nimistöstä, vai lähdetäänkö vain keksimään jotakin aihepiiriä? Kummalla on isompi painoarvo?

Kaavoituskatsausta tutkiessani huomasin, että Toikkalanmäen alueelle suunnitellaan asuinalueita? Onko jo tässä vaiheessa nimistöä suunniteltu?

Ohjaako maankäyttötyyppi nimeämistä? Miten?

Eroaako Paimion kaupungin nimeämisprosessit muista kunnista?

Kun kunta on hyväksynyt asemakaavan, meneekö se vielä jollekin ylemmälle taholle?

Onko Paimiossa jokin erillinen tietokanta kadunnimistä?

Onko mielestäsi tarvetta nimistön esittämiseen karttapalvelussa? Onko sellaista pyydetty?

Liite 2. Paikkatietopäällikön haastattelurunko

Esittele itsesi, koulutustaustasi, työurasi.

Milloin Paimion nykyinen karttapalvelu otettiin käyttöön ja miksi?

Onko Paimion karttapalvelussa mielestäsi puutteita?

Pysyykö SitoWise Paimion karttapalvelun toteuttajana tulevaisuudessa?

Mitä hyviä ja huonoja puolia SitoWisen toteuttamalla palvelulla on?

Helsingin karttapalvelussa, jonka SitoWise myös toteuttaa, on laaja nimistökarttataso. Tietyn kadun ominaisuustiedoissa on luokiteltu erikseen muun muassa suomen- ja ruotsinkielinen nimi, kohteen laji, nimeämisperuste, kaupunginosa, ensimmäinen käsittely ja vahvistuspäivämäärä sekä lisätieto-kohta. Voisiko Paimion karttapalvelussa teknisesti laatia näin yksityiskohtaisen ominaisuustietotaulukon? Voiko kohtia esimerkiksi jättää tyhjäksi?

Pystyykö karttapalvelun kohteen ominaisuustietolaatikkoon lisätä kuvan suoraan, ilman hyperlinkkiä?

Onko ominaisuustietotaulukolla merkkirajaa?

Onko mielestäsi tarvetta nimistön esittämiseen karttapalvelussa? Onko sellaista pyydetty?

Onko Paimiossa jokin erillinen tietokanta kadunnimistä?

Miten tämän voisi toteuttaa käytännössä? Voisiko tehdä esimerkkialueen, joka demonstroi kadunnimistön integrointia karttapalveluun?

Liite 3. Nimeämisperustetaulukko

Kadunnimi	Väestöalue	Nimeämisperuste
Akuntie	Kriivari	Henkilö
Alumiinitie	Kriivari	Aihepiiri
Annanpolku	Kriivari	Henkilö
Hilkantie	Kriivari	Henkilö
Iso-Iivarintie	Kriivari	Henkilö
Jukantie	Kriivari	Henkilö
Juolukkatie	Kriivari	Aihepiiri
Käkitie	Kriivari	Aihepiiri
Kanervatie	Kriivari	Aihepiiri
Karinpohja	Kriivari	Henkilö
Kevolantie	Kriivari	Paikannimi
Koppelotie	Kriivari	Aihepiiri
Kyyhkytie	Kriivari	Aihepiiri
Lymytie	Kriivari	
Mansikkatie	Kriivari	Aihepiiri
Martintie	Kriivari	Henkilö
Maurizintie	Kriivari	Henkilö
Pajatie	Kriivari	Aihepiiri
Peiponkuja	Kriivari	Aihepiiri
Rastatie	Kriivari	Aihepiiri
Siltasuontie	Kriivari	Paikannimi
Sorronkuja	Kriivari	Paikannimi
Tehdastie	Kriivari	Aihepiiri
Thyrrantie	Kriivari	Henkilö
Tikantie	Kriivari	Aihepiiri
Tilhentie	Kriivari	Aihepiiri
Törnintie	Kriivari	Aihepiiri
Untontie	Kriivari	Henkilö
Vilhontie	Kriivari	Henkilö
Asserintie	Saaren alue	Henkilö
Haaparinne	Saaren alue	Muu
Hietatie	Saaren alue	Ominaisuus
Juliuksentie	Saaren alue	Henkilö

Kaljalantie	Saaren alue	Paikannimi
Kämmekkä	Saaren alue	Aihepiiri
Kevätpiippo	Saaren alue	Aihepiiri
Kivitasku	Saaren alue	Aihepiiri
Koivuniemi	Saaren alue	Paikannimi
Kultapiisku	Saaren alue	Aihepiiri
Leinikki	Saaren alue	Aihepiiri
Lillukka	Saaren alue	Aihepiiri
Mesiangervo	Saaren alue	Aihepiiri
Metsäsaarentie	Saaren alue	Paikannimi
Metsätähti	Saaren alue	Aihepiiri
Moreenitie	Saaren alue	Ominaisuus
Naskarlanraitti	Saaren alue	Paikannimi
Naskarlantie	Saaren alue	Paikannimi
Nokkonen	Saaren alue	Aihepiiri
Oravanmarja	Saaren alue	Aihepiiri
Pajulintu	Saaren alue	Aihepiiri
Pekapolku	Saaren alue	Henkilö
Rantakukka	Saaren alue	Aihepiiri
Rentukka	Saaren alue	Aihepiiri
Saarentie	Saaren alue	Paikannimi
Sampsantie	Saaren alue	Henkilö
Sananjalka	Saaren alue	Aihepiiri
Talvikki	Saaren alue	Aihepiiri
Taunonpolku	Saaren alue	Henkilö
Terveyskeskuksentie	Saaren alue	Rakennuskulttuuri
Tiltalti	Saaren alue	Aihepiiri
Valkovuokko	Saaren alue	Aihepiiri
Ahdintie	Tapiola	Aihepiiri
Ainontie	Tapiola	Aihepiiri
Ampeeritie	Tapiola	Aihepiiri
Ilmarisentie	Tapiola	Aihepiiri
Joukahaisentie	Tapiola	Aihepiiri
Kullervontie	Tapiola	Aihepiiri
Lemminkäisentie	Tapiola	Aihepiiri

Lenkkitie	Tapiola	Ominaisuus
Louhentie	Tapiola	Aihepiiri
Mielikintie	Tapiola	Aihepiiri
Nyyrikintie	Tapiola	Aihepiiri
Pellervontie	Tapiola	Aihepiiri
Sähkömiehentie	Tapiola	Aihepiiri
Sammontie	Tapiola	Aihepiiri
Syybyntie	Tapiola	Paikannimi
Tellervontie	Tapiola	Aihepiiri
Tuulikintie	Tapiola	Aihepiiri
Untamontie	Tapiola	Aihepiiri
Väinämöisentie	Tapiola	Aihepiiri
Vellamontie	Tapiola	Aihepiiri
Vipusentie	Tapiola	Aihepiiri
Volttitie	Tapiola	Aihepiiri
Wattitie	Tapiola	Aihepiiri
Alvar Aallon tie	Vista	Henkilö
Apilatie	Vista	Muu
Asematie	Vista	Rakennuskulttuuri
Hirsitie	Vista	
Jokipellontie	Vista	Paikannimi
Jokitie	Vista	Paikannimi
Jousikuja	Vista	Rakennuskulttuuri
Jousitie	Vista	Rakennuskulttuuri
Kaaritie	Vista	Ominaisuus
Kauppatie	Vista	Rakennuskulttuuri
Kirjakuja	Vista	Rakennuskulttuuri
Kostilantie	Vista	Henkilö
Kotipolku	Vista	
Kravinkuja	Vista	
Lanatie	Vista	Aihepiiri
Meijerintie	Vista	Rakennuskulttuuri
Myllyhaantie	Vista	Rakennuskulttuuri
Opintotie	Vista	Rakennuskulttuuri
Paimiontie	Vista	Paikannimi

Pakurlantie	Vista	Paikannimi
Paltantie	Vista	Paikannimi
Pikkutie	Vista	Ominaisuus
Poikintie	Vista	Ominaisuus
Pussitie	Vista	Ominaisuus
Pyölintie	Vista	Paikannimi
Sahatie	Vista	Rakennuskulttuuri
Sahurintie	Vista	Rakennuskulttuuri
Seuratie	Vista	Rakennuskulttuuri
Sirkkelikuja	Vista	Rakennuskulttuuri
Teollisuustie	Vista	Aihepiiri
Vistantie	Vista	Paikannimi
Alppivuokko	Ylä-Vista	Aihepiiri
Eräpolku	Ylä-Vista	
Haltiantie	Ylä-Vista	Aihepiiri
Hankalantie	Ylä-Vista	Aihepiiri
Huuhantie	Ylä-Vista	Aihepiiri
Isolompakontie	Ylä-Vista	Henkilö
Kangasvuokko	Ylä-Vista	Aihepiiri
Karpalotie	Ylä-Vista	Aihepiiri
Katajatie	Ylä-Vista	Aihepiiri
Kirjolantie	Ylä-Vista	Aihepiiri
Kisatie	Ylä-Vista	Rakennuskulttuuri
Kivimiehentie	Ylä-Vista	Henkilö
Koivulinnantie	Ylä-Vista	Paikannimi
Koivutie	Ylä-Vista	Aihepiiri
Koskijärventie	Ylä-Vista	Aihepiiri
Kukkarotie	Ylä-Vista	Henkilö
Kukkolantie	Ylä-Vista	Aihepiiri
Kuusitie	Ylä-Vista	Aihepiiri
Lemmentie	Ylä-Vista	Paikannimi
Mäkiläntie	Ylä-Vista	Paikannimi
Marjapellonmäentie	Ylä-Vista	Aihepiiri
Neitsytlammentie	Ylä-Vista	Paikannimi
Nuppulantie	Ylä-Vista	Henkilö

Onnentie	Ylä-Vista	Paikannimi
Pihlajatie	Ylä-Vista	Aihepiiri
Poikamiehenpolku	Ylä-Vista	Paikannimi
Pukintie	Ylä-Vista	Aihepiiri
Puolukkatie	Ylä-Vista	Aihepiiri
Rakokiventie	Ylä-Vista	Aihepiiri
Revonsaarentie	Ylä-Vista	Aihepiiri
Riistatie	Ylä-Vista	
Sinivuokko	Ylä-Vista	Aihepiiri
Syybyнкуja	Ylä-Vista	Paikannimi
Tallintie	Ylä-Vista	
Tapionkaartie	Ylä-Vista	
Tenhontie	Ylä-Vista	Henkilö
Tillintie	Ylä-Vista	Paikannimi
Välitie	Ylä-Vista	Ominaisuus
Valkojantie	Ylä-Vista	Paikannimi
Vallitie	Ylä-Vista	Rakennuskulttuuri
Vesitorninkuja	Ylä-Vista	Rakennuskulttuuri
Vesitornintie	Ylä-Vista	Rakennuskulttuuri
Yrittäjätie	Ylä-Vista	Rakennuskulttuuri